

xistă numeroase puncte de interferență între aceste două domenii ale umanisticii, a căror cunoaștere este de dorit. Mulți scriitori au manifestat interes și înclinații pentru medicină, și-au însușit numeroase cunoștințe din domeniul medicinei și au abordat în tematica lor multe subiecte medicale.

Pe de altă parte, mulți medici și-au edificat o veritabilă „a doua profesie” din literatură, reușind în cariera literară de multe ori la nivelul creațiilor de vîrf.

Lată câteva exemple care vin să ilustreze cele două ipostaze: a scriitorului „medicofil” și a medicului-scriitor:

● Fără a fi medic, **Dante Alighieri** se înscrisese ca membru în corporația medicilor și farmacistilor din Florența alăturându-se breslei medicale care reunea multe din spiritele „cultivate ale epocii”. În operele sale și cu deosebire în *Divina Comedie* sînt numeroase referințele medicale sau cele privind medici celebri precum **Hippocrat**, **Galien**, **Avverroes**. ● **Diderot** își mărturisește „medicofilia”, admirația pentru medicină și slujitorii ei, afirmînd: „Nu există cărți pe care să le citesc cu atîtă plăcere cum sînt cărțile de medicină; nu există oameni a căror conversație să fie mai interesantă pentru mine ca aceea a medicilor”. ● Multe din lucrările literare ale lui **Flaubert** sînt impregnate de o „atmosferă medicală”, pe care el o cunoștea, fiindcă o trăise nemijlocit, ca fiu de medic. ● **James Joyce** instrumentează în limbajul scrierilor sale cu o terminologie medicală, ca efect probabil al tentațiilor sale repetate de a studia medicina. ● Un scriitor care manifestă o adevărată predilecție pentru mediul medical, preocupat de tragismul stării de boală este **Thomas Mann**; el avea multe cunoștințe medicale și veritabile calități de diagnostician. ● Prezența medicinei sub diversele ei aspecte în creația literară a unor scriitori ne dă posibilitatea să exemplificăm cu nume ilustre ca: **Goethe**, **Zola**, **Dostoievski**, **Virginia Woolf**, **Eugène O'Neill**. ● Multe studii din ultimul timp dedicate creației domnitorului-scriitor-savant **Dimitrie Cantemir** au relevat o surprinzătoare abundență de aspecte medicale, reflectînd temeinice cunoștințe din do-

MEDICI ȘI LITERAȚI

meniul medicinei în cultura multilaterală a eruditului domnitor.

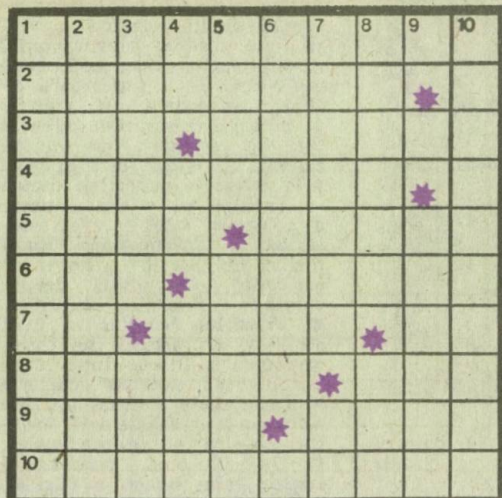
Este un fapt destul de cunoscut că mulți medici s-au pasionat de literatură, devenind creatori de notorietate în domeniul artei cuvintelor și unele studii de filosofia culturii și psihologia creației au încercat să dea o explicație acestui fapt, despre care se poate scrie însă un întreg volum.

Detalii despre ipostaza de scriitor a unor medici sînt mai puțin cunoscute și menționarea lor, fie și în treacăt, ar putea prezenta interes: ● „Medicii-scriitori” s-ar include în două categorii — medici, care deși devenind scriitori cunoscute au continuat să profeseze medicina, și medici, care odată lansați ca scriitori, s-au dedicat exclusiv acestei a doua vocații, renunțînd la practicarea medicinei, aceștia din urmă fiind cei mai numeroși. Ne vom opri la cei mai cunoscuți începînd cu prima categorie: ● Multe din cărțile scrise de **Rabelais** sînt semnate **François Rabelais**, doctor în medicină, ceea ce mărturisea dorința autorului de a-l determina pe cititor să facă legătura între cele două profesii practicate concomitent, cu strălucire și avînd drept numitor comun umanismul. ● Un alt scriitor cu aceeași dublă vocație — medicoliterară, care a rezumat în splendide cuvinte pasiunea sa statornică pentru medicină și literatură, pe care le-a slujit în paralel, a fost **Anton Cehov**, care spunea într-una din scrierile sale: „Medicina mi-a fost soție, iar literatura amantă. Cînd mă plictiseam lingă una, înnoptam lingă cealaltă”. ● Marele umanist — muzician, filosof, scriitor — **Albert Schweitzer** s-a dăruit cu generozitate apostolatului profesiei sale de medic, în

jungla africană, în **Gabon**. Această nobilă pasiune a vieții sale care se alătură unei multilaterale și prestigioase activități, de o superioară esență umanistică, nu trebuie să ne facă să ignorăm talentul lui de scriitor; de aceea reamintim cîteva din operele sale scrise — povestiri, eseuri — (pentru că o mare parte a „operei” sale rămîne ne scrisă): „Însemnările unui medic de junglă”, „Povestiri africane”, „Discursuri despre Goethe”, „Filosofia culturii”.

● **Friedrich Schiller** a făcut studii și a practicat (un timp) medicina militară, după care s-a dedicat exclusiv carierei literare, unde a atins culmile pe care le cunoaștem în creația poetică și dramaturgică. ● Un alt poet, romanticul englez **John Keats**, a părăsit, în scurtă sa viață, profesia medicală, dedicîndu-se poeziei. ● Compatriotul său, foarte cunoscutul **Conan Doyle**, a rămas în literatură creatorul unui gen literar foarte gustat de public; și el a profestat un timp medicina ca medic generalist și apoi oftalmolog. ● Alți doi mari prozatori contemporani a căror creație aparține secolului douăzeci, **Maugham** și **Cronin**, au profestat medicina înainte de a se dedica exclusiv literaturii. ● Nu poate fi omis totuși din această enumerare succintă și incompletă mult prea celebrul **Axel Munthe**, autorul cunoscutei „Cărți de la San Michele”. ● Dintre medicii-scriitori români, mai întîi o pleiadă de poeți, de la mai puțin cunoscuții **O. Carp** (pseudonimul lui **Gh. Proca**, profesor la facultatea de medicină), **Vintilă Ciocilteu** (și el profesor doctor), **George Magheru**, la mai cunoscuții **Vasile Voiculescu** („doctorul fără arginți”, care și-a exercitat, concomitent cu scrisul, profesia de medic), **Emil Dorian**, **Sașa Pană**, **Emil Brumaru**. ● Dar și în alte genuri s-au ilustrat numeroși medici — roman, dramaturgie, publicistică, critică și istorie literară, eseistică, citarea fiind, evident, incompletă, incluzînd pe cei mai cunoscuți: **Șt. Basarabeanu** (pseudonimul medicului **Victor Crășescu**), **I. I. Miromescu** (profesor doctor la Iași), **Victor Papilian** (profesor doctor la Cluj), **Ion Biberi**, **Ion Vițner**, **Virgiliu Monda**, **Aurel Baranga**, **Horia Stancu**, **Ionel Hristea**, **Dan Tărbilă**, **Alec Popovici**, **Marcel Breazu**, **Augustin Buzura**, **Octavian Simu**, **Pan Izverna**, **Banu Rădulescu** și mulți alții.

DR. CONSTANTIN BOGDAN

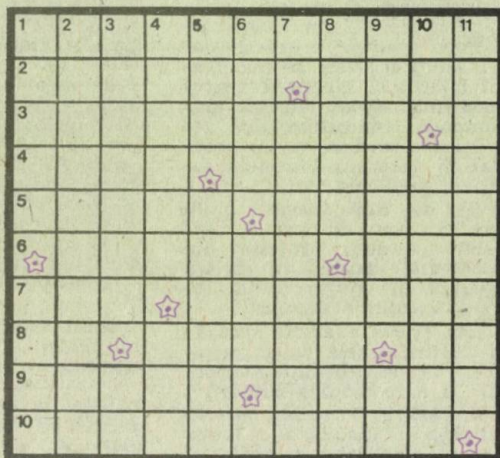
REAȚII

ORIZONTAL: 1) Lecția vieții (pl.) 2) Soră cu moartea 3) Tras ca prin inel — Bază furajeră pentru păsări 4) A mișca din urechi 5) Piesă imprimată pentru studiourile Radio-T.V. — Nu mai e loc pentru un altul 6) Zburătoare care trăiește pe lângă casa omului — Discipoli de școală veche 7) Pe jumătate mort! — Rezervă de portar (pl.) — Etici! (pl.) 8) Albele Deltei Dunării — Cap de șarpe 9) Mamă cu inima de piatră (mit.) — Paznic

de far! 10) Bază de susținere.

VERTICAL: 1) Fondator al marilor ansambluri muzicale 2) Știința bunului simț 3) Motive personale de reținere — Băutură... aromatizată! 4) Calificați în finală — Scaun purtat în spina — Copilul copiilor noștri 5) Cuvinte potrivite și... încruciate — TI (monoverb, 4—5)! 6) Atac mascat la rege 7) Frunți pe ramură — Începe să cinte 8) Bătuță bine — Pod fără picioare — Schimburi de replici 10) Teritoriu de vis.

ATENȚIE

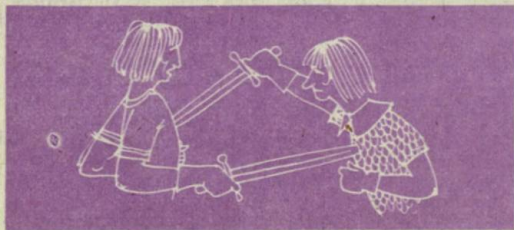
ORIZONTAL: 1) Geniale! 2) Glas de aur — Măsură de un kilogram! 3) Lumea bărbatilor 4) Califul din Comarnic! — Mobilă de toaletă 5) Cursă auto — Albastru ornamental 6) Legături de oțel — Verb de răsunet 7) Familie de viță — Admis la examenul de drept 8) Fond de bază! — Competiție de masă — Număr... fără număr! 9) Muzică vocală — Jocuri de linii 10) Necese cu prioritate (pl.).

VERTICAL: 1) Apă de riu — Luciu de

pantofi 2) Prezentat sub orice critică 3) Manifestare a oamenilor de artă — Perne! 4) Se bagă pe fir — Rotit în centru! 5) Centrul Vienei! — O voce singulară 6) Etan fără un atom — Siglă pentru un teatru francez 7) Termen de garanție 8) Între două arcuri — Printre gazele de sondă 9) Centru civic în vechea Eladă — Bun de tipar 10) Burtă grasului! — Face pe nebulul (pl.)! 11) Trage barca pe mal.

Dicționar: TNP.

Thalia la ea acasă

VERIDICITATE

Într-o cronică suedeză e relatată o întâmplare mai puțin obișnuită datînd din timpuriul Ev Mediu. Regele Ioan al II-lea, mare iubitor de teatru, a angajat o trupă pentru cîteva spectacole la palat. Printre piese se reprezenta și una cu subiect religios. Într-o scenă de final, un centurion străpungea cu sulița un crucificat. Pentru că histrionul care îl juca pe soldat se

pierduse, cine știe, printre mesele vreunui han, fu adus un înlocuitor care se dovedi un individ fascinat de arta scenică. Acesta, în scena cu pricina, nu se mulțumi să mimeze împunsătura cu sulița, ci înfipse de-a dreptul arma în coasta nefericitului actor. Crucificatul se prăbuși mort peste o actriță care nici n-avu timp să se ferească. Scena fu, în cîteva clipe, o baltă de sînge. Regele, indignat de ceea ce se petrecuse chiar în fața ochilor săi, scoase spada și se repezi să taie capul centurionului. Spectatorii surprinși de judecata pripită a suveranului se aruncară asupra lui și-l măcelăriră.

„CONFRĂȚII“

Celebrul actor englez Garrik fu surprins într-o zi cînd, pe stradă, un necunoscut îi spuse „confrate“.

— Dar nu vă cunosc, domnule.

— Totuși, de multe ori am fost pe scenă la cîteva pași de dumneavoastră.

— Nu, nu-mi amintesc de loc.

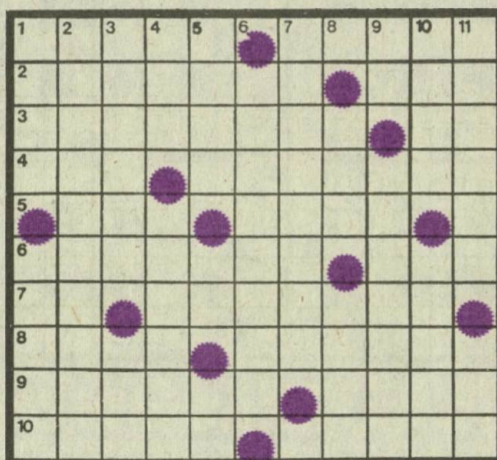
— Eu eram acela care făceam pe cocoșul în „Hamlet“.

ORIZONTAL : 1) Izvor de apă caldă — Păsări de apă, care nu știu să-noate 2) Stropitul cu apă — Băut uneori cu apă 3) Ploaie iscată din senin — Malul Prutului 4) Stă în ploaie — Acorduri bilaterale în interes personal 5) Fată de zăpadă! — Năpădit de apă neagră 6) O cană de apă — Centrul Piteștiului! 7) Izvoarele torenților! — Regretat scriitor contemporan, autorul romanului *Apa*. 8) Numele mic al autorului romanilor *Maria și marea*, ieșirea la mare — Aflată în drum spre mare 9) E o mare grozăvie — Siretul, Buzăul și Motru, într-un cuvânt (sing.) 10) Apă dulce de sezon — Capitală-port la Marea Egee.

VERTICAL: 1) Apă de viață lungă — Iz-

ÎN ÎMPĂRĂȚIA APELOR

vor de apă 2) Fintina câprioarelor 3) Apă rece de la gheață — Stabilizator pentru presiunea apelor 4) Plouată în cap — Adăpost de ploaie 5) Lăstar obținut dintr-un vlăstar — Început de aversă! — Izvoarele riuilor! 6) Siretul (fem. pl.) 7) Cavaleriștii de pe malul Dunării 8) E chiar lângă mine — Sport de apă 9) Sint în nervi! — Mari revărsări de ape 10) Îl trec toate apele — Scenă de familie pentru *Omul care aduce ploaia* 11) Largul apelor mării — Casă fără acoperiș!

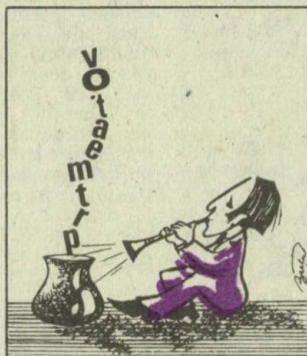
CORNEL POPESCU

DESPRE...

OSCAR

(premiu cinematografic)

În 1928, cei cinci pionieri americani ai cinematografului, ca Adolf Zukor, Louis B. Mayer, Carl Laemmle, s-au decis să creeze o „Academie a artelor și științelor cinematografului” cu scopul de a decerna în fiecare an premiile celor mai străluciți cinești, artiști și tehnicieni ai Hollywoodului. Au apelat la serviciile unui sculptor și i-au cerut să modeleze o statuie care să simbolizeze meritele laureaților. În ziua cînd sculptorul și-a prezentat trofeul comanditarilor săi, secretarul care îl însoțea pe Louis B. Mayer nu s-a putut abține să nu exclame: „Oh! acest nebun seamănă cu unchiul meu Oscar...” În acel moment, nici unul dintre comanditari, nu și-a închipuit o clipă măcar că odată cu trecerea timpului acea statuie va deveni cea mai iubită recompensă din lumea cinematografului și, culmea, sub numele mai mult decît prozaic de Oscar... În 1985, deci 47 de ani mai tîrziu, Georges Cravenne a creat „Academia artelor și tehnicilor profesiei cinematografice” care, începînd din 1976, își va desemna laureații și le va atribui „Cezari”, (ei, da! Așa

parcă mai merge), statueta al cărui model este opera sculptorului César!

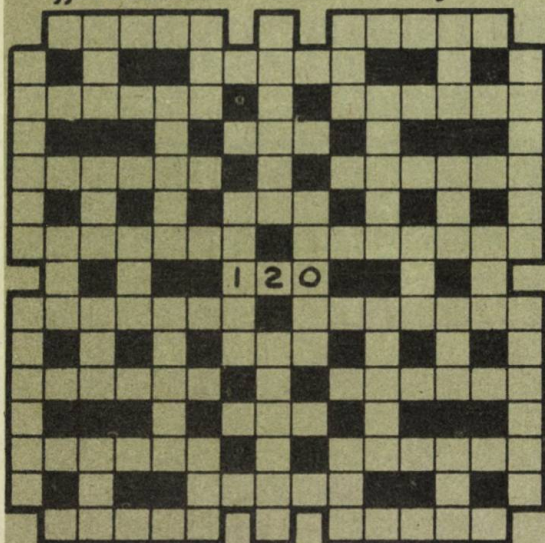
CEZARIANĂ

Cezar, porecla primului dintre împărații romani, vine de la latinescul caedere care înseamnă și a tăia, pentru că el s-a născut printr-o operație cezariană. Deci cezariana nu vine de la Cezar, cum se spune adeseori. Cezariana este o operație frecvent practică încă din timpuri imemorabile, dar în exclusivitate numai la femeile aflate în pragul morții. Prima intervenție chirurgicală de acest fel care i s-a făcut unei femei gravide, dar în toate facultățile ei vitale, datează

din anul 1500: în acest an, Jaques Nufer, jugănar de porci din Siegerhausen, în Thurgovia, solicită de la magistratura locală autorizația ca femeia sa, Maria Alepaschin, să nască pe cale artificială, medicii și moașele care o consultaseră declarînd că nu poate naște pe cale naturală. Bărbatul a primit autorizația, operația cezariană s-a efectuat, femeia a dat viață la mulți prunci, și după aceea, dar acul în sine a fost o probă de mult curaj pentru că anestezia nu exista încă. Aceași operație va mai fi încercată și ulterior și, uneori cu succes în cursul secolului al XIV-lea și chiar mai apoi, Ambroise Paré, apoi François Mauriceau s-au ridicat împotriva acestei practici, crudă pentru epocă. Operîndu-se după același sistem, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, din fiecare șase operate doar cinci rămîneau în viață: trebuia așteptat anul 1880 și progresele înregistrate de asepse ca operația cezariană să-și capete drepturile. Cezariana zisă „în înălțime” începe să devină o operație curentă dar periculoasă încă. De abia începînd din anul 1920, cezariana „pe orizontală”, denumită astfel după punctul de incizie efectuat pe uter, devine o intervenție chirurgicală lipsită de riscuri.

Culese și adaptate de VINTILĂ ORNARU

„NUMERE ÎNCRUCIȘATE“

Ca și la cuvinte încrucișate, în căsuțe se înscriu, pe orizontal și pe vertical, unul câte unul, toate numerele de trei pînă la șapte cifre menționate mai jos.

Primul este deja înscris. Continuați dvs !

NUMERE DE 3 CIFRE

120 159 163 198 205 237 285 289 344
368 384 392 419 440 509 562 628 732
770 871 969

NUMERE DE 5 CIFRE

22516 29524 35628 41938 56124 60662
61275 69813 75697 86517 94943 98089

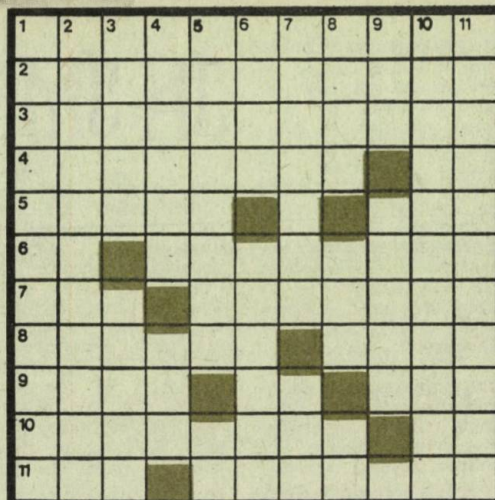
NUMERE DE 6 CIFRE

128395 203051 324698 377373 539870
560373 619184 657032 762608 768205
777666 782540 897750 965842

NUMERE DE 7 CIFRE

5143726 6928702 8354820 8530157

ȘTEFAN UDRESCU

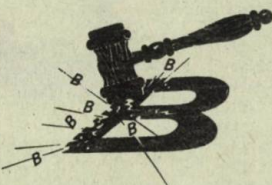
Consensus omnium

ORIZONTAL : 1) De mari proporții (fem.). 2) Pătrunzător. 3) Trecut cu vederea. 4) Reluare ca la carte ● Un cîntec abia început ! 5) Muștrări ● Călește fierul prin curenți de înaltă frecvență (abr.). 6) Lumea văzută doar pe jumătate ! ● Incepuți de la început. 7) Lipsit de lumină ● Un tip indisciplinat. 8) Trase pe dreapta ● Suită. 9) Pantaloni de modă ve-

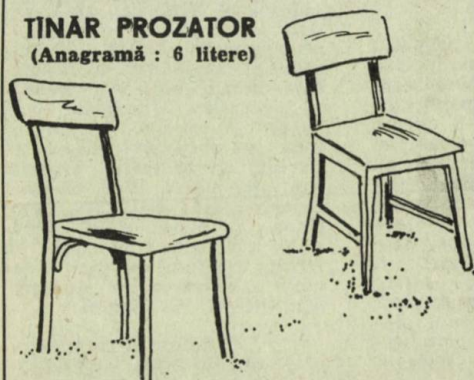
che ● Turneu mijlociu ● Papetăria din centru ! 10) Umbreluță la căruță ● Un stol neliniștit ! 11) Ceară ce nu mai există ! ● Jumătăți de lună.

VERTICAL : 1) Privitoare la stele. 2) Purificator. 3) Străbună ● A sfida. 4) Ofensări ce lasă urme ● Arie neterminată. 5) Încăpăținat ● Culpă ! 6) Merele pămîntului ● De neclintit (fem.). 7) Scoasă din fire ● Bătut la cap să prindă bine. 8) Ponturile noastre (sing.) ● Curelușă ● Sirag nemărginit ! 9) Cosite doar de jumătate ! ● Se încălzesc la sobă. 10) Rezolvă unele divergențe. 11) Prefăcute.

IOAN ALBU
Alba Iulia

ȚINĂR PROZATOR (Anagramă : 6 litere)

7,8 ; 7, 10

C. RIC

INSTANTANEE

Interviu
cu Al. Hodoș

Instantanee

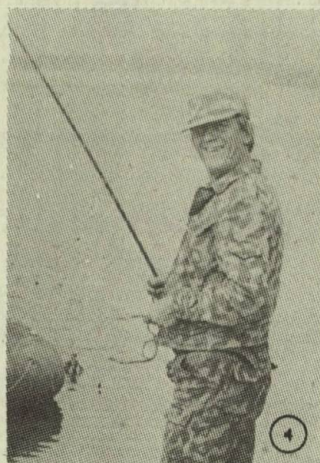
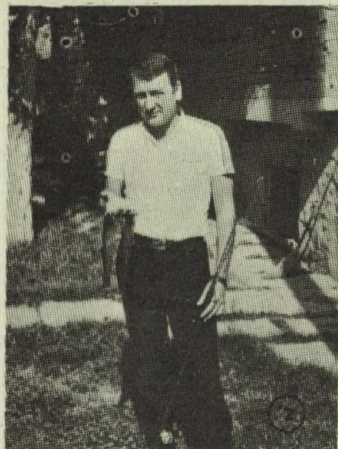
la circ

Interviu cu Hodoș

«ZILE DE PESCUIT»

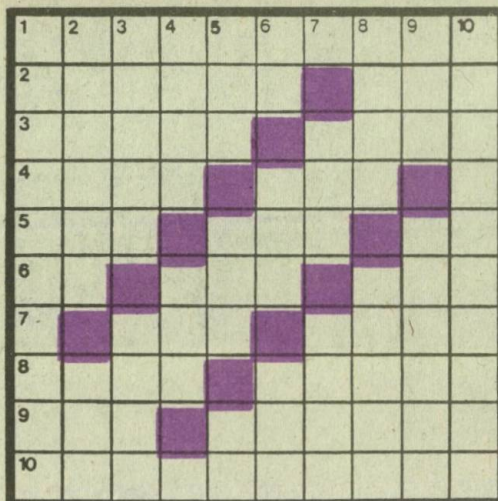
(variantă)

de Radu Anton Roman

1. George Bălăță visează (cu ochii închiși) o carte despre un pește uriaș pescuit la... Strachina 2. Ovidiu Iuliu Moldovan în rolul titular din „Vinătorul de... păstrăvi”, spectacol realizat în decorul autentic al Cabanei Dejani din Făgăraș 3. Cu juvelnicul plin, Virgil Ogășanu interpretează cu dezinvoltură partitura unui pescar fericit 4. Actorul Aurel Cloranu recunoaște că una-i scena și cu totul altceva balta 5. Un spectacol regizat și interpretat de Ion Cojar : „Pescar pe Mostiștea” 6. Dramaturgul Mircea Radu Iacoban „a pescuit” o rață pe care o s-o mănince friptă criticul dramatic Dinu Kivu 7. Cornel Popescu re-editează la Sulina snoave pescărești pentru Ana Barbu și Ion Bujor „Pădureanu sau „vâlurele, vâlurele făceau fețele de masă” 8. Ce zice că prinde Ion Băieșu vă arată Radu Anton Roman.

ȘCOLARĂ

ORIZONTAL : 1) Prepară bine mititei. 2) Șterge lacrimile și rău face ● Măsură de capacitate. 3) Îngro- pați de vii ● Artizani în lemn. 4) Asta chiar v-am dat-o-n gură ● Merge cu mașina... de scris. 5) Fiecare cu rosturile lor ● La ce îți revine ● Fă doi ! 6) Ofertă rurală ● Explozie de tinerețe ● Oțel trecut pe la coafor. 7) Decit așa părinți mai bine fără ei (sing.) ● Țintă pentru vinători. 8) Nu ține cură de slăbire (pl.) ● Magazii cu au- toservire pentru veve- rițe. 9) Sint niște ofi- ciale ● Lucrează nu- mai după program. 10) Huiduita școlii, pe cale de a fi eliminată.

VERTICAL : 1) Sur- să de emoții pentru mari și mici. 2) Ți face emoții dar te și incurcă ● Bune la ci- tire ! 3) Succes la dez- legat ● Călcăt în pi- cioare. 4) Zboară cu avionul ● Făcute la rece (sing.). 5) Ziua dezlegării careului ● Mai marele... femeilor. ● Pentru. 6) Alungă oile ● Nu te vede prea bine ● Adjectiv demonstrativ. 7) Stă la bloc ● Bun la sărituri și... nu numai. 8) Face totul pentru sine ● Dă de știre. 9) Deo- sebit de des ● Un fel de ace... verbale. 10) Bune la demonstrații.

MIRON BOTA
Alba Iulia

LA BLOC
(Scart anagramat :
OXXXXXXX)

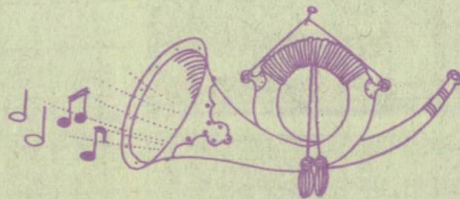
UN SCRITOR
(Metagramă anagramată
XXXXXXOX-XXXXXXO)

PENTRU PREMIERE
(Metagramă anagramată :
XXOXXXX-XXOXXXX)

CU ȘI DESPRE MUZICIENI

REPLICA

Aflindu-se la Paris, Rossini fu întrebat de cîteva doamne bine fardate ce părere are el, un italian, despre frumusețile franceze.

— Doamnelor, eu nu sînt decît un muzician ; nu mă pricep deloc la pictură.

GENIUL ȘI GLORIA

Se spune despre Gluck, celebrul compozitor, că îi plăceau mult banii pentru care și-a părăsit țara și s-a stabilit în Anglia, că se dădea în vînt după ospețe și că nu prețuia idealul decît în muzică. Întrebat odată ce iubește mai mult, el răspunse prompt :

— Bani, vinul și gloria.

— Se poate să pui banii și vinul pe care îi poate avea orice om înaintea gloriei, care apar- ține exclusiv genului ?

— Desigur, cu bani cumpăr vin ; vinul îmi inspiră geniul, iar geniul îmi aduce gloria.

VIS ȘI REALITATE

Celebrul violonist Tartini visă într-o noapte, nici mai mult nici mai puțin, că îl avea în sluj- ba sa pe Satan în persoană.

Mai marele Infernului pus la treabă execută o sonată, o melodie uluitoare ale cărei note violonistul se căznea, în somn, să le memoreze. Tartini se trezi brusc și buimac, apucă vioara crezînd că va putea reface cîntecul, dar nu reuși să lege nici o măsură. Totuși sonata pe care o compuse în acel an (1793) a intitulat-o „Sonata diavolului”.

TEAMĂ

Oferînd o serată muzicală, Puccini invită o doamnă care se lăuda cu vocea ei să interpre- teze o arie din „Madame Butterfly”.

— Vai, scumpe maește, știți, sînt atît de emoționată, mi-e atît de frică.

— Dar mie ? ! exclamă compozitorul.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

BANALITĂȚI

ORIZONTAL : 1). Aspirația pretendentului care nu știe ce-l așteaptă. 2). Gustul dragostei învrăjbite — Coccoșă dobândită pe parcurs. 3). Autorul scrierilor alese — Termen de expediere pentru motanul... ne încălțat. 4). Adjunctul toporului pus la grea încercare — Îmbrăcăminte de iarnă pentru arșița lui cuptor. 5). Urmărire ce prinde toată mișcarea — Aleasa unui sfârșit. 6). Confecții pentru opinci cu zurgălăi — Chip de lut șlefuit de soare. 7). Îmbracă bogăția cârților cu haina modestiei — Tipar în evidență! 8). Aspirația celui ce se înecă la mal — Leac universal pentru veninul... scorpionilor. 9). Obiectul unui atac subtil — Schimb în natură. 10). Cavalerul tristei figuri — Elementul de bază al cafeluței cu caimac. 11). Chipurile înflăcărate de eroziunile inimii.

VERTICAL : 1). Răsplătește pe fiecare la justa lui valoare. 2). Cunună împletită din razele calde ale inimilor — Nani, nani ! 3). Prenumele nostru omogenizat — Arie sacadată interpretată de o... meliță domestică. 4). Metode școlare pentru formarea deprinderilor — Expresia melodică a vocilor. 5). Concurența plugului cu posibilități bilaterale — Badea cu mindra prinși în monogramă ! 6). Povestea paiatei ce ride plingând (pl.) — A prinde puteri de primăvară. 7). Prefix prin care dăm acțiunii un sens personal — Date neverosimile ! 8). Toc, toc, toc ce sună a gol ! — Victima unei diformări, într-o ipostază de prost gust. 9). Coproducție soare-vint într-o realizare terestră — Reglează o erupție în masă. 10). Însușiri de ciini ce latră de frică — Minzul cailor-putere. 11). O rupe cu trecutul, ținând pas cu vremurile noi.

VALERIA MĂRZA

Dicționar : NAT.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

INTR-O DUPĂ AMIAZĂ

Marele poet al lusitanilor Camoes fu atacat în plină stradă de niște bandiți, într-o după amiază.

— Domnilor, spuse calm poetul, iată punga mea. Este premiul pe care vi-l ofer pentru că ați început lucrul atât de devreme.

PRINTRE AȘTRE

ORIZONTAL : 1) Pămint ● Luna. 2) Răsărit ● Primele rotații ! 3) Știința despre stele. 4) Verbul celor picați din cer ● Apusul luceafărului ! 5) Insulă din Hebride ● Nănași. 6) Mare sau Mic, pe bolta cerească. 7) Astrul cu inel ● Balaur oltenesc. 8) Cord ● Numărul sateliților naturali ai Pământului. 9) Atmosferă ● A năruirii. 10) Una dintre planetele sistemului nostru solar ● Primii sateliți... ai lui Saturn !

VERTICAL : 1) Mai marele astrilor ● Unși o dată pe an ! 2) Esei spaniol ● Culturi care au ceva comun cu... planetele. 3) Măsoară capacități (pl) ● Ireversibilul fugar printre anii-lumină. 4) Timp berechet ● Cenușiul dinapoia rachetelor. 5) Spice adunate ● Prenume de bărbat. 6) Vulcan din Sicilia ● Cezar Nour ● Ne întorcem din... Venus ! 7) Sport terestru ● Ultimul astronaut ! 8) Localitate în Olanda ● Gigant al sistemului nostru solar. 9) Sumedenie ● Sate-litul Terrei. 10) A pica din cer pe Pămint ● Cal din... Saturn !

Dicționar : ROT, EPI, SIAN, ORS, ERM.

NICOLAE ROTARU

RECOMPENSA

Un francez își pierde ciinele, la care ține foarte mult, și hotărăște să dea un anunț la ziar, promițând o bună recompensă găsitului. La cinci minute după ce depusese textul la redacție, el se întoarce înapoi.

— Vă rog, aș vrea să-l văd pe redactorul căruia i-am dat anunțul, pentru o completare.

— A plecat adineauri.

— Atunci pe redactorul șef.

— A plecat și el.

— Atunci pe directorul ziarului.

— Și el a plecat.

— Bine, dar nu mai e nimeni în redacție? se miră omul.

— Nu, domnule.

— Dar unde s-au dus cu toții ?

— Pe străzi domnule, să vă caute ciinele.

ISTORII ELVE CIBATE LOAR IN ANECDOTE

IN DREPTUL ȚINTEI

Diogene urmărea alături de un general pregătirea de luptă a unor soldați. Unul dintre aceștia părea din cale afară de neîndemnic. Nu reușea în nici un chip să trimită o săgeată în țintă. Diogene rugă să i se dea voie să se așeze în dreptul ținței.

— De cînd privesc exercițiul am simțit o frică de moarte. Dacă vreun arcaș ar greși îndreptînd o săgeată către mine? Aici, în sfîrșit, mă simt liniștit.

RĂSPUNS

Curtenitor, Henric al IV-lea o întrebă într-o zi pe o frumoasă tinăra pentru care avea de o bucată de vreme multă simpatie, pe unde trebuia să treacă pentru a ajunge în camera ei.

— Pe la biserică, majestate, replică ea.

REALITATE ȘI ADEVĂR

Istoricul francez Varillas a fost învinuit că nu respectă adevărul în scrierile sale. Iată replica sa: Important e ca ceea ce povestesc să fie mai interesant decît realitatea.

UN CIINE LA BASTILIA

Abatele Fouquet, mina dreaptă a cardinalului Mazarin, internase la Bastilia numeroși adversari politici. Un proaspăt venit observă că în

curtea teribilei închisori se află un ciine.

— Dar ce a mai făcut și animalul ăsta ca să fie închis?

— A mușcat probabil cătelul abatelui Fouquet.

IMPĂRATUL ȘI CĂRȚILE

Un lucru se știa sigur la curtea vieneză a lui Iosif al II-lea: că împăratul nu prea suferea cărțile. Totuși, într-o zi valetul său îl văzu cum ține o carte în mînă. Cum trebuia să i se atragă atenția că e ora la care înălțimea sa acorda audiențele, se apropie de suveran, dar acesta părea cu totul fascinat de o pagină tipărită. Servitorul nu îndrăznea să tulbure augusta lectură. Minutele se scurgeau iar împăratul nu dădea semne că și-ar sfîrși plăcerea cititului. Deodată, însă, Iosif închise cartea cu atîta putere încît valetul tresări.

— În sfîrșit! exclamă împăratul și se lăsă liniștit pe spe-teaza fotoliului ca după o îndelungată concentrare.

Valetul îndrăzni atunci să se apropie. Citindu-i probabil nedumerirea pe față, Iosif, vesel acum, deschise cartea arătîndu-i o muscă terciuită.

— Privește, dragul meu, mult timp m-a necăjit, dar am găsit soluția să-i vin de hac.

INTRE TRECUT ȘI VIITOR

Cînd doamna de Rochefort fu întrebată de un astrolog dacă nu vrea să-și cunoască viitorul, aceasta răspunse:

— În nici un caz: seamănă prea mult cu trecutul!

FIECARE CU MESERIA LUI

Voltaire se hotări să vadă cu ochii săi o luptă. Cum se preconiza asediul cetății Philipsburg, îi ceru marelui de Bervic să îl lase să însoțească armatele.

— Veți veni cu noi în tranșee, desigur, îi zise mareșalul.

— Nu, domnule, voi privi de la oarecare distanță luînd asupra mea sarcina de a vă crede pe cuvînt și a cînta acțiunile dumneavoastră eroice.

Desene de Gabi Popescu

IERARHII

Se pare că fiul lui Themistocle abuza de dragostea cu care îl înconjura mama sa. Astfel se explică o replică rămasă de la athenian: „Copilul meu, cit îl vedeți de mic e adevăratul arbitru al Greciei: el stăpînește pe mama lui, mama lui mă stăpînește pe mine, eu stăpînesc pe athenieni iar aceștia, la rîndul lor, pe greci“.

COMUTARE

Pentru purtare nedemnă, un soldat din armata nordistă a fost condamnat la moarte. Acesta a făcut apel la generalul Washington explicînd că din economiile sale îi întreține pe părinții săi bătrîni și pe sora sa atînsă de o boală incurabilă.

Generalul comută pedeapsa mulțumindu-se să îl îndepărteze din armată.

— Dacă eram de acord cu sentința aș fi omorît patru oameni în loc de unul.

RĂSPUNS

Un general persan trimise lui Lysandru, conducătorul lacedemonienilor, o amenințare în următorii termeni: „Dacă ajung în Grecia, voi uide și voi prăda tot ce o să-mi stea în cale“. Lysandru îi răspunse printr-un mesaj laconic: „Dacă“.

DECLARAȚIE DE DRAGOSTE

Un fel de Romeo și Julieta la alte vîrste ar fi fost ducele de Villa Medina și regina Elisabeta. O dragoste pură, acaparatoare, învingînd aparențele suferinței. Istoria s-a concentrat într-un singur gest care se constituie ca una dintre cele mai galante declarații de dragoste. Cînd regina i-a

cerut cavalerului să-i arate portretul iubitei sale, acesta i-a trimis o oglindă.

CINE N-ARE BĂTRINI...

După ce izbîndise într-o bătaie, sultanul Murad al II-lea traversă cîmpul de luptă pe care zăceau trupurile foștilor săi dușmani.

— Mă mir că printre toți acești creștini care m-au înfruntat nu este unul care să aibă barbă albă.

Unul din sfinții săi care îl însoțea îi răspunse :

— Dacă s-ar fi aflat între ei un singur bătrîn, un singur înțelept, nu le-ar fi trecut niciodată prin minte să conceapă un plan de bătaie atît de prost.

MORALISTUL

Un moralist francez, Duclos, vorbind despre mai marii zilei, îi scria unui confrate: „Oamenilor puternici nu le plac oamenii de litere; se tem de noi așa cum hoții se tem de feline”.

ESOP ȘI ANIMALELE

Abatele de Salum trecea drept unul dintre bărbații cu spirit de la curtea lui Ludovic al XV-lea. Nenorocirea era însă că abatele, un om pîpîrnic și urît, se transforma nu de puține ori în țîța unor răutăți. Fiind odată la palat, auzi pe un cavaler care arătîndu-l prietenilor săi le spuse :

— În sfîrșit, îl avem la curte și pe Esop. Bineînțeles, toată

lumea izbucni în ris. Abatele își întoarse privirea către cei care se distrau încă :

— Sînt bucuros că mă comparați cu fabulistul grec. Într-adevăr și el era urît și pîpîrnic ca mine, dar se pricepea de minune să facă animalele să vorbească.

PENTRU CINCI FRANCI

Mareșalul de Saxa pedepsea cu asprime pe toți acei care nu îi respectau ordinele. Cucerind odată un oraș, el îl avertizează pe soldați să nu producă nici o tulburare locuitorilor. Să nu prade, să nu jefuiască. Totuși, la cîteva zile fu adus în fața lui un grenadier care furase cîteva obiecte mărunte care, de fapt, nu valorau mai mult de cinci franci. Mareșalul, fără prea multă

judecată, îl condamnă la moarte. Pedepsa urma să fie executată imediat. Privindu-l pe condamnat, comandantul îi spuse cu compasiune :

— Mare prost ai fost ! Ți-ai riscat viața doar pentru cinci franci !

Grenadierul nu-și pierdu cumpătul :

— Ați uitat oare, domnule mareșal, că mi-am riscat în fiecare zi viața pentru cinci franci fiind în solda dumneavoastră ?

Surprins de acest răspuns, mareșalul îl iertă pe soldatul cu replică promptă.

OUL DE AUR

Un hangiu fu onorat cu vizita regelui Ludovic al XV-lea pe cînd acesta se afla într-o călătorie pe coasta Normandă. El servi suveranului un ou cerîndu-i ca plată o monedă de aur. Cînd plăti, Ludovic îi spuse zîmbind :

— Desigur, ouăle sînt destul de rare aici...

— Nu, sire, nu ouăle sînt rare aici, ci regii !

Culese și adaptate de
MIHAI POPESCU

VECHI UMOR ROMÂNESC CULES DIN ALMANAHURI DIN SECOLUL TRECI

La un comitet de dame de binefacere trebuia să se aleagă o prezidență din cele mai în vîrstă și o secretară din cele mai tinere. Cîndu a fost la prezidență nici una nu se areta, iară la secretară se întrecă care mai de care.

★

Unu bărbatul și femela sa, luați de curîndu, volagia pe drum de feru. Femela era nemulțumită că nu putea citi numele stației unde se oprea locomotiva. Soțul său, ca se-l mulțumească dorința, scoase capul pe ușa cupeului, atrînd lornionulu de nasu : „Soro, zice elu, astă stațiune se numește Partea Damelor”.

★

Un student începe să învețe a cînta cu harpa. Vecinul său, nemaiputînd suferi încercările neplăcute ale diletanțului zelos, îl agrăi odată :

— Domnul meu, d-ta chiar ca David cînti cu harpa, numai cît nu așa frumos.

— Și d-ta, răspunse studentul ingenios, chiar ca Solomon vorbești, numai nu așa înțelept.

★

— Moșul meu carele muri alaltăieri fu de 90 de ani, zise cutare om către altul.

— Ce mai lucru mare ! răspunse acesta. Dacă tatăl meu n-ar fi murit înainte de asta cu 40 de ani, acum ar fi 110 !

A.P.

FOȘTI COPII, FOSTE CELEBRITAȚI

SOLUȚIE

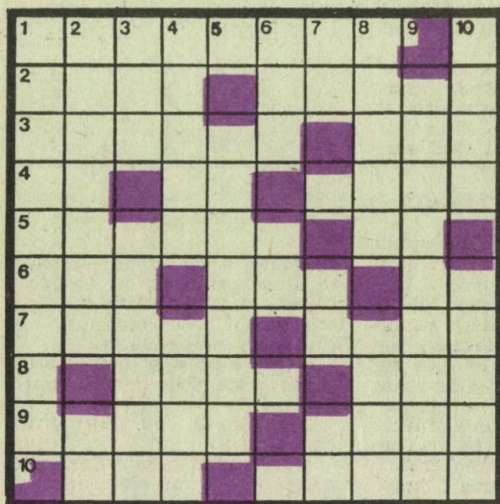
Se povestește despre fostul rege George al Angliei că ar fi fost un copil teribil. El ceru mamei sale, regina Victoria, să-i cumpere o jucărie mecanică. Aceasta îi refuză pe motiv că jucăria ar fi foarte scumpă. Se iscă un mic conflict și suverana trimise atunci moștenitorului o scrisoare în care îl povățuia să fie mai cumpătat și că ar trebui chiar, la această vîrstă, să se învețe să facă economii. Băiatul aranjă imediat cu unul din prieteni ca scrisoarea să fie vîndută unui anticar specializat în negoiul de autografe. Bani obținuți fură, bineînțeles, suficienți pentru achiziționarea unui set întreg de jucării ca și a mîi multor pungi de bomboane pe care cei doi complici le savurară într-un adevărat „banchet”, o adevărată sărbătoare a victoriei.

REPLICA

Pe cînd avea 9 ani, domnul de Chauteauneuf fu prezentat unui prelat care îl întrebă dacă știe unde se află Dumnezeu.

— Răspunde-mi la întrebare, și-ți voi dăruia o portocală.

— Monseniore, răspunse băiatul, spuneți-mi dumneavoastră unde nu e și vă voi oferi două portocale.

LA MOARĂ

ORIZONTAL : 1) Frumoasa..., ciclul de de lieduri din creația genialului compozitor austriac Franz Schubert. 2) Pictor și grafician român (1881—1958), de la care ne-a rămas pinza „Moulin Rouge”. ● Reprezentant de seamă al picturii românești contemporane (1880—1962), semnatarul tabloului „Moară din Dirste”. 3) Fata morarului dintr-un cunoscut poem de Pușkin ● Vin și pleacă încălcați de la moară. 4) Două dintr-o sută! ● 12 clase! ● Aici se păstrează făina adusă de la moară. 5) Personaj din piesa „Morișca” de Ion Luca ● Stau în fruntea noastră! 6) Erotic la început! ● Loc favorabil unde sint așezate morile de apă ● Primele valuri! 7) Se uită cruciș (pl.) ● Van der..., cunoscut pictor olandez autorul pinzei „Moară pe riul”. 8) Cioban ● Onomatopee imitând învîrtirea roții de la moară într-o cunoscută melodie de V. Vasilache. 9) Jgheabul prin care vine apa la moară ● Cunoscut compozitor autorul operetei „Mora de vînt”. 10) Diminutiv feminin ● Ba-

VERTICAL : 1) Foet român (1881—1944), din a cărui operă cităm poezia „Glasul morilor”. 2) Schelet ● La liman! 3) Incepe retorica! ● „Fata morarului” se intitulează una din poeziile acestui clasic al literaturii noastre (1866—1918). 4) Pari ● Iată. 5) Scriitor clasic român (1848—1925), care ne-a dăruit monumentală năvelă „Moara cu noroc”. 6) Curelușă ● Cană! 7) Teșite la cap! ● Cadine! ● La intrare în local! 8) În 1853 înființează la București prima moară cu aburi ● Mute și sucite! 9) „Ceahlăul” literaturii române (1880—1961), din a cărui bogată creație artistică cităm romanul „Venea o moară pe Siret”. 10) Dramaturg român contemporan autorul comediei „Morișca” ● Joc popular moldovenesc.

**DUMITRU
HENEGAR**
Alba Iulia

Scriitori, confrăți, admiratori

UN VERS NEVINOVAT

În secolul al XVIII-lea Montmartre nu avea încă celebritatea pe care a căpătat-o în ultima sută de ani. Colina era renumită atunci doar pentru morile și... măgarii săi. Totuși locul era primitiv și îndemna din ce în ce mai mulți oameni să se stabilească acolo. Aflind că un confrate pe care nu îl simpatiza și-a cumpărat o casă în Montmartre, Piron însăși imediat o epigramă în care primul vers suna: „Și-a venit omul în fire și acasă se întoarce...”

DESPRE FAMILII

Alexandre Dumas-tatăl nu prea refuza invitațiile la banchete. Întotdeauna jovial, el era mereu în centrul atenției. Numai că trebuia să facă față, nu de puțin ori, grosolăniilor unor umili parveniți. Aflindu-se, așadar, la un festin, scriitorul a fost întrebat de un individ insinuant dacă e adevărat ceea ce se vorbește: că tatăl său a fost metis.

— Tinere, veni prompt răspunsul, tatăl meu, e adevărat, a fost metis. Bunicul meu, ce să-ți spun, a fost negru, iar străbunicul: maimuță. Vezi dumneata, arborele meu genealogic începe acolo unde sîrșește al dumitale!

SFAT

După ce închinase mai bine de zece ani versuri Casandrei, prima sa iubită, cîntîndu-i farmecul nepieritor și unic, Ronsard dedică un florilegiu domnișoarei Hélène de Sugères, o acritură a cărei urîșenie făcuse înconjurul Franței. Domnișoara, care era o virtuoasă în-născută, ceru cardinalului du Perron să scrie o prefață la aceste versuri în eventualitatea că poetul și-ar îngădui să le publice, în care să arate că Ronsard nu avusese pentru ea decît o dragoste platonice. Cardinalul o refuză politico sfătuind-o să vorbească cu editorul: „În loc de prefață rugați-l să vă publice portretul la începutul volumului”.

SCRIPTA MANENT

Celebrul literat și ziarist francez Rivarol, a scris odată despre un bancher angajat într-un șir de combinații necinstite că „face pete și în noroi”.

SIMȚUL UMORULUI

Metternich își dorea de multă vreme un autograf de la Jules Janin pe care îl admira constant. Într-o zi se hotărî și trimise un mesager cu rugămintea de a-i dedica cîteva cuvinte. Janin se codi la început, apoi luă tocul și scrisse: „Bun pentru cincizeci de sticle de Johannisberg, plătită la vedere de Alteța Sa Prințepile de Metternich”. Făcînd mare haz de acest insolit autograf, principele achită imediat polița (autograf).

REPLICĂ

Aflindu-se într-o librărie, Bernard Shaw îi cere patronului să-i dea câteva relații despre un volum pe care îl răsfira.

— E o carte interesantă?

— N-am citit-o încă maestre!

— Cum, dumneata oferi cărți pe care nici măcar nu le-ai citit?

Dacă aș fi farmacist, domnule Shaw, mi-ați cere să gust toate medicamentele?

CUNOȘTINȚĂ

— Nu se poate! exclamă editorul. Chiar dumneavoastră, personal, ați scris această poe-

— Bineînțeles, domnule.

— Extraordinar. E un moment unic. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată că o să am prilejul să-l cunosc în carne și oase pe Baudelaire!

AUTORLÎC

Un biet autor de tragedii îi trimisese lui Racine manuscrisul ultimei sale creații cu rugămintea de a citi și a-și spune părerea. Racine citi cu greu și ajungând la ultima filă spuse:

— Se vede că nu e greu să scrii o tragedie ca asta; mai greu e să răspunzi aceluia care a scris-o.

DESTĂINUIRE

— Beau întruna cafele, se destăinuie autorul unui confrate. Nu pot să scriu dacă nu beau cafea. Pur și simplu nu am inspirație.

— Părerea mea e că ar trebui să renunți la cafea...

ADMIRAȚIE

Cînd a fost întrebat „Cine are versuri mai frumoase, Virgiliu sau Homer”, Manzoni a răspuns:

— Homer e mai frumos cu o mie de ani.

D-ALE POETILOR

Carol al IX-lea era un mare admirator al poetului Daurat. Auzind că acesta din urmă s-a căsătorit la o vîrstă venerabilă cu o tinăra și atrăgătoare doamnă, îl întrebă cu oarecare reproș de ce se hotărîse așa de tîrziu să se însoare.

— Sire, răspunse Daurat, nu mi-o luați în nume de rău: e doar o licență poetică.

VALOARE

Un începător în ale poeziei îi prezentă lui Malherbe ultimele sale creații.

— Maestre, vă încredințez aceste două sonete. Vă rog să-mi spuneți care este mai bun.

După ce citi primul sonet, Malherbe îl opri pe poetastru să i-l dea și pe celălalt.

— Fii sigur: îmi place mai mult cel de-al doilea.

EXPLICAȚIE

Aflindu-se într-un mic oraș pentru a ține o conferință, Mark Twain fu surprins că i se cere să participe la o colectă publică care urmărea să strîngă bani pentru ridicarea unui gard în jurul cimitirului. Twain refuză politicos:

— Nu înțeleg de ce un cimitir are nevoie de gard. Cine e înăuntru nu poate în nici un chip să iasă, iar dintre cei de afară, cine e nebun să vrea să intre?

Culese și adaptate de
AL. PAȘCHIN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2								☆	
3		☆				☆			
4				☆					
5					☆				☆
6	☆						☆		
7			☆					☆	
8							☆		☆
9					☆				
10	☆								

DE SEZON

ORIZONTAL : 1) Miez de iarnă... 2) ... cu viscol, ger și mari ninsori (pl.) 3) Nu scot o vorbă. — Înbrăcați-vă gros! 4) Stratul de omăt. — Nămeți de zăpadă (fem. sing.) 5) A polei. — Lingă Comănești. 6) ANUL NOU și... Moș Gerilă (sing.) — Intrarea în trecătoare... 7) Rocada mică. — Fără vedere. — Înzăpezit, la urmă. 8) A face praf... pietrele în geruală! 9) Furia viscolului. — Afară ninge liniștit... 10) Verb în transporturi, pe timp nefavorabil.

VERTICAL : 1) A-n totimpul zăpezilor. — Armate. 2) Vine la

miez de iarnă... cu noutăți calendaristice. — Continent ce cunoaște adeseori rigori- le iernii. 3) Însemnări. — Mușcat de ger (fig.) 4) Bătrina doamnă... din templul fotbalu- lui — Fildeș. 5) În acest loc. — Patinoar natural la... Pitești! 6) Cîteva urme! — ... albe! 7) Praf alb. — Nămeți în final. 8) Nu îngheață niciodată ... în Orient! — Pe masa revelionului. 9) Dezgolite de frunze... — Modă... fără vocale! 10) Plină de găuri, cerne neaua peste ha- turi ...— Iarna unui an...

IOAN ROMAN

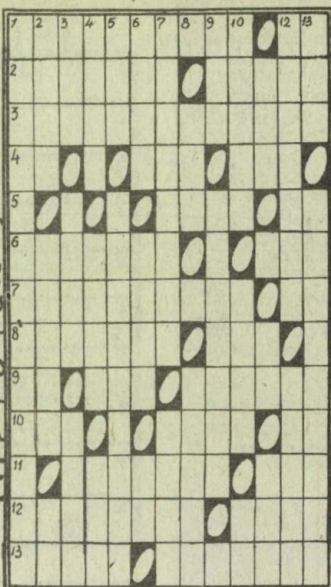
UN ESTETICIAN

(Metagramă anagramată :

xxxox' — xxxxo)

u

de artă, de istorie etc. ● Cunoscut muzeu din Japonia, cu cea mai bogată colecție în ceea ce privește arta precolumbiană, africană și oceanică 3) Pictorii francezi din a doua jumătate a sec. 19 în frunte cu Pissaro, Toulouse-Lautrec, Renoir etc., prezenți în muzeul dedicat artei lor la Paris 4) Două de artă! ● Acela ● Steag otoman prezent în Muzeul Militar din București 5) Continent bine reprezentat printr-o secție specială a marelui British-Muzeum din Londra ● Zimbabwe 6) Cel mai mare muzeu în aer liber din lume, amenajat de folcloristul Hezelius într-un mare parc național din Stockholm ● Filozof antic chinez, ale cărei idei scrise de discipolii săi în lucrarea „Dao de-tzin” se află în biblioteca Muzeului de istorie din Beijing 7) Muzeu din Ankara renumit prin colecțiile de bijuterii pe care le are ● Pictor francez de origine spaniolă, reprezentant prin lucrarea „Drum prin pădure” în Muzeul de artă din București ● Număr 8) Orașul în care se află celebrele galerii Tre-

PRIN MUZEELOR LUMII

ORIZONTAL : 1) Cunoscut muzeu din Sibiu cu o bogată colecție de tablouri și lucrări

de artă ● Acum e acum! 2) Patria noastră, care are în toate orașele muzee județene,

Ciudățeni, originalități, originali

Ceva din istoria presei

● Primul ziar ar fi apărut în Egipt în timpul domniei lui Tutmes al III-lea (1490—1436 i.e.n.), el era scris pe papyrus și conținea numai știri oficiale.

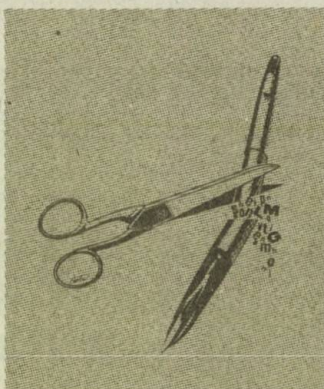
● Într-un ziar egiptean din vremea lui Amairis al II-lea (570—526 i.e.n.) sînt descrise scandalurile provocate de regele Apries, detronat de Amiris.

● Și babilonienii ar fi avut un ziar, afirmă istoricul Flavius. Acesta ar fi conținut consemnările evenimentelor diurne pe care le făceau funcționarii curții.

● Acta Diurna, „ziarele” romanilor, cuprindeau dezbaterea senatului, observări privitoare la incendii, falimente, ceremonii funebre, execuții.

● Un ziar a apărut în China vreme de peste 1250 de ani.

● În Evul Mediu, știrile erau transmise prin viu grai de „ziariști” care colindau cartierele cetăților spre a se informa și difuza noutățile. Aceștia se întâlneau în fiecare seară spre a face schimb de informații. Interesante erau

mai cu seamă scandalurile familiale și politice.

● În marile orașe germane sînt semnalate în această perioadă gazete care fac cunoscute listele de prețuri ale unor mărfuri dar și unele știri politice.

● În secolele următoare noutățile au început să circule pe foi scrise de mină.

● Fiecare cavaler avea propriul său „nuvelist” care îi aducea la castel noutățile zilei, mai cu seamă întâmplările piceante și scandalurile. Pentru cei mulți existau nuvelistii care anunțau noutățile în piața publică.

● În Franța primul nuvelist cunoscut e Capet despre care se spune că datorită meseriei sale și-ar fi petrecut cea

mai mare parte a vieții sale la... închisoare.

● O întreagă pleiadă de ziariști germani se ocupă în sec. al XVI-lea cu publicarea unor gazete scrise de mină pe care le trimiteau la perioade regulate prinților, politicienilor, marilor comercianți. Informațiile erau vehiculate de cîntăreții ambulanți, studenții peregrini sau volajorii comerciali. O altă sursă de informații erau circulațiile ori hangii. Mulți gazetari proveneau dintr-o poștașă care aflau noutăți la hanurile unde poposeau cu diligență. Astfel înțelegem de ce multe publicații aveau titluri ca „Poșta”, „Curierul”, „Ștafeta” etc.

● O gazetă oficială, aparținând statului Bavarez, apare la 1502: „Neue Zeitung von Auffgange”. Ca să ne dăm seama cu ce viteză circulau știrile în această perioadă putem semnala faptul că informația cu privire la cucerirea insulei Lesbos de către venețieni a apărut cu o întârziere de... doi ani.

● Un editor din Strassbourg scoate, începînd cu 1575, almanahuri care adună evenimentele mai importante petrecute într-un întreg an. În almanahul din 1606 sînt inserate o serie de evenimente petrecute în Moldova.

● Primul ziar englez apare la 1588: „English Mercury”. Istoria copilăriei presei en-

tiakov ● Obiectele antice din acest „material” au o sală specială în muzeul „Allard Pier-son” din Olanda 9) Notă veche ● A lucra pământul ● Pe lista de bucate (pl.) 10) Cunoscut fotbalist român ● Matematician polonez (1897—1942) ● Campion 11) Artă al cărei mijloc principal de expunere este culoarea, prezentă în toate galeriile de artă din lume ● Curent (abr.) 12) Omenesc ● Un muzeu românesc care ne prezintă cele mai diverse tipuri de case din întreaga țară (neart.) ● Renumit muzeu din R.D.G. cu o mare colecție numismatică și de papirusuri vechi 13) Humă (reg.) ● Se află prezent prin exponate, atlase, globuri, vase... în Muzeul istoric al marinei din Olanda.

VERTICAL : 1) Unul dintre cele mai bogate și celebre muzee din lume, aflat la Londra, cu secții de antichități britanice, arta popoarelor primitive din întreaga lume, colecții de vase, porțelanuri din extremul orient etc., etc. (2 cuv.) 2) Oraș din Italia în care se află renumitele muzee Borghese, Candelabri, Capitolino, Lateranese ș.a. ... ● și altul

din Japonia unde se află Muzeul național ● Notă muzicală 3) Trei în cumpănă ! ● Poet olandez (1577—1660) ● Piatră prețioasă montată în diferite bijuterii scite, unice în lume, din muzeul Ermitaj din Leningrad 4) Oraș în Siria în care se află o secție a Muzeului Arheologic din Alep ● Neică (pop.) ● Plantă textilă 5) Morfeu autohton ● Muzeu ca cel greco-roman din Alexandria 6) Oraș în Franța, stațiune maritimă cu cunos-

cute muzee de artă și istorie etc. ● Intrare în Vaslui ● Abreviație medicală 7) Stat în Asia al cărui muzeu național cuprinde numeroase colecții de artă budistă și manuscrise vechi, muzeul a fost înființat în 1927 ● Delicat (fig.) 8) Muzeul din această regiune a țării, aflat la Negrești, are semnificative exponate de artă populară ● Cele mai prețioase focare de cultură aflate în toate bibliotecile din lume 9) Nat puțin incurcat ! ● Artă a unei peninsule europene avind o secție specială în muzeul Luvru din Paris 10) Aidoma ● Localitate în Elveția ● Ne-gație 11) Oraș în Nigeria ● Către ! ● Parte a brațului 12) Meșteșugar ale cărui obiecte de artă se află la loc de cinste în Muzeul de etnografie din țara noastră ● Muzeul național din Tunis renumit prin colecțiile sale de mozaicuri 13) Sute și iar sute ● Muzeu din S.U.A. cu bogate colecții de antichități orientale și pre-columbiene.

Dicționar : SACS ; CATS ; TSA ; ZUOS ; NSU.

VIRGIL CIOTLOS
Alba Iulia

gleze e o istorie a luptei între cenzură și libertate a cuvintului. Astfel în 1621, editorul gazetei „Mercurius Britannicus” este închis pentru publicarea unor știri „neplăcute” coroanei.

● Un document din 1665 relevă dreptul unui oărecare Loret de a debita noutăți în versuri.

● „Cocoșul de aur” este firma aparținând medicului francez Theophraste Renaudot sub care funcționează „un centru de informații”, „un birou de adrese și de conversații” (1624). Renaudot înființează în 1631 „La Gazette”, primul ziar din Franța care se ocupă în special de curtea regală și de protipendadă, publicind știri amuzante și cancanuri menite să distreze înaltele cercuri. Printre colaboratorii lui Renaudot s-au numărat și Ludovic al XIII-lea, precum și cardinalul Richelieu, care, în mod discret, strecurau în gazetă, din cînd în cînd, știri militare ori diplomatice manevrîndu-și astfel adversarii.

● Iată portretul unui gazetar din această perioadă, făcut de George Paul Höhn, autorul unui dicționar german apărut în 1721 : „Ziaristul e un individ care face tot felul de pun-gășii: el infrumusețează eveni-mentele, tipărește informații vechi pe care le dă ca recente, inventează fapte care nu s-au petrecut nicicînd”.

● Primul cotidian din lume: „Leipziger Zeitung” apare în 1660 la Leipzig.

● „The London Post” tipărește la 1715 pentru prima dată un roman în foileton : „Robinson Crusoe” de Daniel Defoe.

● În timpul revoluției franceze apar mai multe publicații cu titluri ciudate: „Nebunii”,

„Marea menagerie”, „Gura de fier”, „Otrava universală”, „Spaima cea mare”, „Infernul”, „Pasiunile poporului”.

● Datorită caracterului său public, presa devine în această perioadă extrem de pu-ternică. Napoleon, agasat de presa adversă, ar fi exclamat exasperat : „Ziarele acestea imi fac mai mult rău decît 400 000 de combatanți.”

● Unul din cele mai cu-rioase ziare apărute în Franța a fost „Batista politică”. Tipărită pe pînză, publicația a devenit repede populară, căci după ce era citită putea fi întrebuițată și ca batistă. Istoria ei începe în 1831 cînd un editor ingenios a recurs la acest mijloc deoarece statul francez a pus un impozit ex-cesiv pe hîrtia de ziar iar el tocmai avusese ocazia să cum-pero o cantitate imensă de pînză la un preț derizoriu.

● O altă publicație franceză tot atît de ciudată a fost jurn-alul „Naiadele” ale cărei pa-gini erau acoperite cu un strat subțire de cauciuc transparent astfel că putea fi citit în... baie.

● Tot printre tipăriturile curioase se numără și publi-cația spaniolă „La Lampara” (Lampa) care era imprimată cu cerneală fosforescentă ceea ce îngăduia să fie citită noap-tea...

amalgam

ORIZONTAL : 1) Bilciul deșertăciunilor în transmisie directă. — Rarități umane ce trăiesc de-a pururi prin creație. 2) Își dedică viața unui chip de lut. — Strănută de se zguduie pământul. 3) Ce apucă tot imbuca. — Consonante din Havai ! 4) Gazde primitoare în luna de miere. — Puntea magnetică a ispitei. 5) Portrete pentru poale cu colțisori. — Se răsfringe, dar nu se-ncovoiaie. 6) Pui de lele ! — Gumă pentru lipit plingerea beduinului. 7) Eliberat de orice sarcină. 8) Calif pedestraș ! — Soi de pește ardelenesc. — Grup de romburi desemnat la joc. 9) Colac peste fes (fără pupăză). — Pe umeri spicele-i curg riu. — Babă cu un singur colț ! 10) Îmbină demnitatea cu amabilitatea în relațiile sociale. 11) Adaptat pentru prescurtat. — Plesnitură cu efect penibil a unei nesocotințe. — Generator de somn dulce.

VERTICAL : 1) Material pentru masca autentică a perfidiei. — Temelie pe care se clădește decepții. 2) Ecoul îndepărtat al unei chemări. — Nu-l supără lungul nasului, ci porecla oamenilor. 3) Un leu ridicat la putere. — Raci de mare ! 4) Uscățivi care susțin pe cei volubili. — Sprijinul material al bătrânețelor. 5) Săritoare în jocuri de apă. 6) Fost-ai nene când ai fost și-ai rămas... — Explozia sentimentelor amare. 7) Gustă de-a binelea ! — Alai cu albine ! — Nimerește acul pentru cojoc. 8) Vecine una cu alta. — Forma durabilă a legilor omenești nescrise. 9) Iese la țanc ! — Strat din care crește zidul. — Aha, te-am prins ! 10) Tip de marină elegant cum altul nu-i. — Radiază scilpiri de diamant când e-n elementul său. 11) Modelează fragedele vâstare cu dalta înțelepciunii.

Dicționar. OAN.

VALERIA MĂRZA
Alba Iulia

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2					★					
3					★					
4							★		★	
5		★					★			
6							★			★
7	★			★						
8							★			
9									★	
10						★				
11			★					★		

DELICATĂ

(Scart anagramat :
XXXXOXXX)

Foca și pinguinul

Spre Polul Nord, pe-ntinderi mari de gheață,

Pe-acolo unde dăinuiește viața,
Alunecind în voie pe zăpadă,
Un pinguin nu apucă să vadă
O focă ce sta-ntinsă pe un sloi
Și se ciocniră zdravăn amindoi.
În loc să-și recunoască pe loc vina,
El a pretins că foca e pricina :
„ — De nu aveai un corp atît de mare,
Nu se isca această tamponare.
Pe cit sint de abil, eu socotesc,
Era ușor, să mi te ocolesc.”
„ — Zădarnic ești micuț și elegant.
Te porți în frac în schimb nu ești galant !”
Răspunse foca, tare indignată.
„ — Măninci cam mult, de aceea ești prea lată !”

La rîndul lui îi zise pinguinul,
Fălindu-se acum din plin meschinul :
„ Eu sint zglobiu și am ținuta dreaptă.
Cu omul, pot să stau pe-aceiași treaptă.
Pe cînd tu ești diformă, vezi prea bine.”
„ — Lehamite — a zis foca, mi-e de tine !

Măninci o sumedenie de pești,
Dar nimănuia, de folos, nu ești !

Și eu consum, nu însă de pomană.
Grăsime multă dau și bună blană.”

Și-n viață aparența nu contează.
Doar ce produci... aceasta valorează !

Porumbelul și corbul

În miez de vară, cînd trona seninul,
Un porumbel ce se scîlda în soare,
Ca un simbol, el apărui în zare,
Cu-o ramură ce-nfățișa măsline.

Un corb pizmaș, cuprins de indignare,
Văzîndu-l, își vărsă din plin veninul :
„ — Sint prea mulți oameni, se răsti hainul,
Și lumea de război, nevoile are !”

Luînd ramura din cioc, cu-o voce calmă,
Hulubu-l spuse-n formă de sudalmă :
„ — Tu hoituri vrei, ființă blestemată !”

Sint unii ce război, ar vrea să fie
Spre a-și păstra imensa avuție,
Cu riscul de-a pieri chiar viața toată !

IONEL GOLOGAN

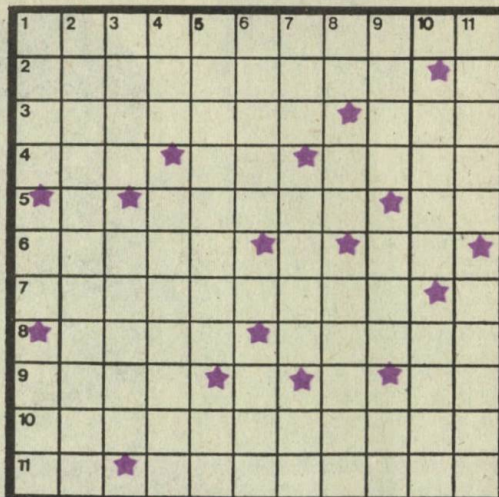
TINEREȚE

ORIZONTAL : 1) Merge pe spatele altora ● Mai marele comunei. 2) Lasă urme și bine face ● Luat prin aproximație (abr.). 3) Șmecheri ca... oltenii ● Suferință suportată cu plăcere ● Coroana castanului ! 4) Notă muzicală ● Îi lasă gura apă. 5) Scriitor spaniol (1851—1912) ● Latini. 6) Greu de invins ● Bune la muzică. 7) Așa om mai zic și eu ● Aurul eroilor antici. 8) Merge în urma solului ● ... și acesta cu la ● Pronume posesiv. 9) Plecat de la munte la Dunăre (nom.) ● Un fel de retur. 10) Confirmă atribuțiile înaintașilor

● Intărește orice fire. **VERTICAL :** 1) E un gură cască. 2) Lucrări de mină cu închinare. 3) Bătea bine... hainele ● Nu duce lipsă ● Ține ! 4) A toate știutor în meseria sa ● Soare răsar. 5) Bun la finisat ● Face uneori cit trei. 6) Lucrează numai după... program ● Închisă-n zid de Manole. 7) Scoate ochii... în evidență ● Țepe ! 8) E ca gheața ! ● Ascultat cu multă plăcere. 9) Apăsare voită cu efect de evidențiere. 10) Infrumusețează țara.

Dicționar : AZA.

MARIA BOTA
Alba Iulia

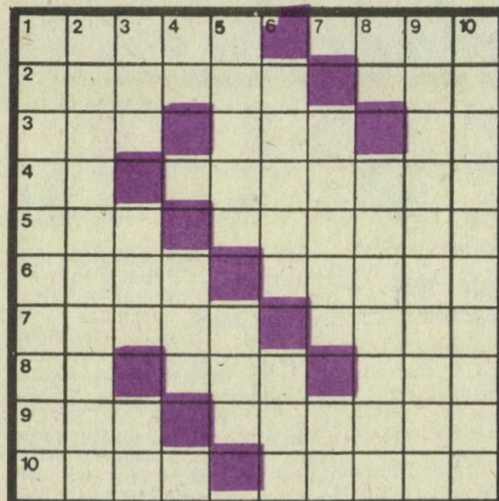
DE-A DREPTUL

ORIZONTAL : 1) Aduc dovezi. 2) Drum de care (pl). 3) Un anumit cuvânt ● Înător, campion la stilul spate. 4) Intrare în fâgaș ! ● Sur la timple ! ● Generatoare de curent. 5) Lirică ● Ca atare ! 6) Se sacrifică pentru pofta pastrămagiilor ● Goi-goluți ! 7) Eliberarea unor pinze de apă. 8) Rezultate din rotația pământului ● Calificat în școală. 9) Hall de casă (pl). ● Pe marginea trotuarului ! 10) Din familia rozelor. 11) Portul Constanța ● Magna cum laude (pl.).

VERTICAL : 1) Munte în deșert ● Coș gol ! ● Are carte (inf.). 2) Lăudăroase. 3) A vorbi în tăcere ● Tivită. 4) Miez tot ! ● Sint ca o bomboană. 5) Nea de pe uliță... ● ...pe marginea drumului ! 6) Zilumină ● Ați înțeles bine. 7) Avea țap desi nu era căprar ● Mașină ce ne transportă cu bine ! ● Cafeniu 35 ! 8) Repere pentru dezlegători ! ● Pas înainte ! ● Culoare de mină. 9) Cuvânt (inf.) ● Cu capul pe umeri ● În virful turnului ! 10) Agitație vizuală ● Finiș. 11) Tare dulcel ● Avute la mină.

Dicționar : AGA, OCI, TAL.

NICOLAE ROTARU

MUZICALĂ

(Metagramă anagramată :

xxxxxxxx —
xxxxxxxx)

PE SCENĂ

(Monoverb cu incastu
anagramat: xxoxxxxxx)

n

ATLETICĂ

(Rebo eliptic
anagramat :
6 + (3) = 8)

MISTERUL

Urmare din almanahul estival «Luceafărul» 1985

LENNON- MCCARTNEY

● I Am The Walrus (Eu sint morsa). Primul vers s-a născut într-o excursie la sfârșit de săptămână, al doilea — la fel, apoi John a completat cîntecul după ce a întîlnit-o pe Yoko. Parțial, este o replică la Hare Krishna. John : „Seriam în acele zile în maniera Dylan. Toți continuau cu Hare Krishna, în special Allen Ginsberg. Referirea la „element'ry penguin“ (pinguinul elementar este o atitudine naivă de a umbla cîntînd „Hare Krishna“, dînd toată încrederea Ța unui singur idol...). Morsa vine de la „Morsa și dulgherul“, din „Alice în țara minunilor“, care i-a plăcut enorm lui John : „Nu mi-a trecut niciodată prin mînte că Lewis Carroll s-ar fi referit la sistemul social sau mai știu eu ce, niciodată n-am analizat ce a vrut să spună cu adevărat, așa cum fac unii în legătură cu opera Beatles-ilor. Mai tirziu, am revenit și am realizat că morsa era omul rău din poveste iar dulgherul era omul bun. Atunci m-am gîndit : Oh, din greșeală l-am ales pe omul rău !“.

● I Call Your Name (Îți strig numele). Al lui Lennon — una din primele sale în-

cercări, din perioada când Paul scria „Love Me Do” și formația Beatles nu exista cu adevărat.

● **I Feel Fine (Mă simt bine).** Mulți au bătut monedă pe faptul că nici unul din cei patru Beatles n-ar fi fost un virtuoz pe instrumentul său, ceea ce denotă un mod strimbe de a judeca lucrurile, pentru că importanță este creativitatea, nu rapiditatea cu care îți aleargă mina pe griful chitarei. Grupul din Liverpool ne-a lăsat nu numai zeci de piese memorabile, dar și o serie de inovații în arta sunetelor, care astăzi sunt procedee curente dar pe care ei le experimentau pe instrumentele și aparatura timpului. Se remarcă, în această melodie, acel „guitar-lick” cu totul particular și mai ales primul „feedback” înregistrat vreodată. Lennon, autorul piesei, este foarte mîndru și în același timp ferm: „Sfidez pe oricine ar găsi un disc — doar, poate, cine știe, un blues vechi de prin anii 20 — cu „feedback” pe el înainte acestei piese: toată lumea folosea procedeul, dar nimeni nu-l puna și pe disc. Este primul feedback discografic, îl revendic pentru Beatles, înainte de Hendrix, de Who, de oricine”.

● **If I Fell (Dacă aș cădea).** Este prima încercare a lui John de a scrie o baladă, „In My Life” (In viața mea) fiind prima care suna ca o baladă. Regăsim aici aceeași succesiune de note pentru corzi — Re, Re minor, Mi minor. Este o piesă autobiografică, chiar dacă John afirmă că fata din text n-ar fi Cynthia, ci altcineva. Iată deci că la un moment dat Lennon scria balade sentimentale, de dragoste, „cîntece de dragoste timpite, în acele vremuri trecute” — cum se exprimă el. Paul se pare că a dat o mîna de ajutor și el la acest cîntec ce are o introducere ca o melodie de succes a anilor 50: „If I feel in love with you / Would you promise to be true / And help me understand...” (Dacă m-aș îndrăgosti de tine, ai promite să fii sinceră și m-ai ajuta să înțeleg).

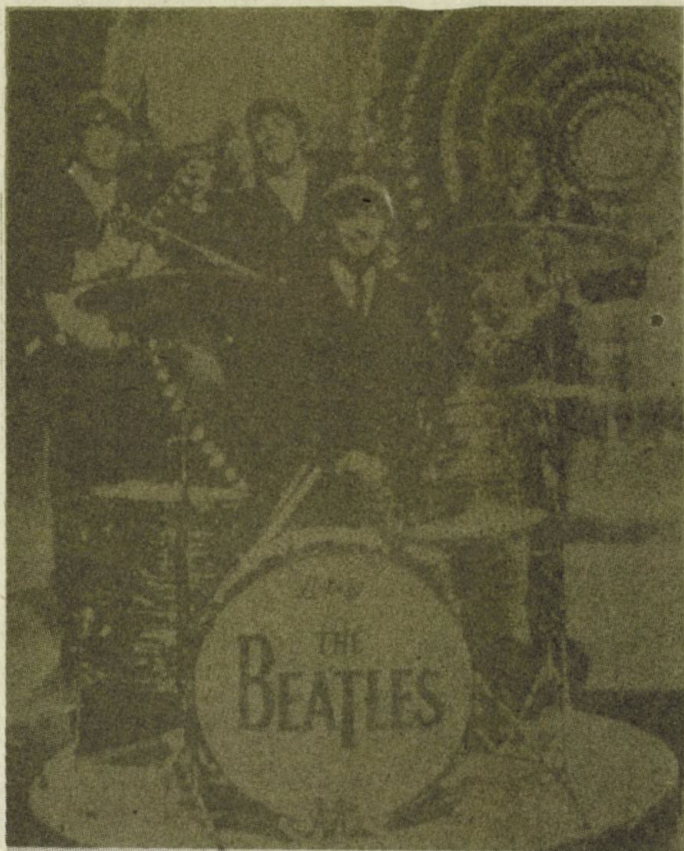
● **I'll Be Back (Mă voi întoarce).** „Variațiunea” pentru corzi, semnată Lennon, a unei piese a lui Del Shannon (Paul are și el, la rîndul lui, una).

● **I'll Follow The Sun (Voi merge după soare).** Alt cîntec McCartney din perioada de început, scris, este posibil, chiar înainte de Beatles: „Tomorrow may rain, so I'll follow the sun” (Miine poate să plouă, eu voi merge după soare).

● **I'm Happy Just To Dance With You (Sînt fericit doar să dansez cu tine).** Piesă scrisă pentru George, John afirmînd „n-ar fi putut-o cînta”.

● **I'm Losing You (Te pierd).** Este un cîntec despre trecut, dar, fără a se referi strict la un incident anume, a încolțit, practic, în mintea lui John pe cînd se afla în Bermuda și n-a reușit să obțină legătura telefonică cu Yoko: „Eram nebun de supărare, simțindu-mă pierdut și insingurat. Dar, în egală măsură,

nă, fă rost de cheile mașinii”. „Imagine” spune același lucru: dacă îți poți „imagina” o lume liniștită, atunci asta poate fi adevărat. Cîntecul a fost inițial inspirat de cartea lui Yoko Ono, „Grapefruit”, plină la tot pasul de îndemnuri la a-ți imagina una sau alta. Iată ce recunoaște de altfel însuși John: „Yoko efectiv a ajutat foarte mult la text, dar n-am fost destul de bărbat pentru a o lăuda. Eram încă destul de egoist și de inconștient pentru a folosi contribuția ei oare-

este și o descriere a perioadei de separare de la începutul anilor 70, cînd n-am putut face față din punct de vedere fizic”.

● **I'm So Tired (Sînt atât de obosit).** Piesă scrisă de Lennon în India, pe una din temele sale favorite. Venise noaptea, nu putea dormi, nu putea părăsi camera din cauza preceptului de a sta înăuntru timp de 5 zile, iar oboseala i-a transmis starea de veghe din care s-a născut cîntecul.

● **Imagine (Imaginează-ți).** Dick Gregory le-a dat, lui John și Yoko, o broșurică cu aplicabilitate generală, plină de tot felul de afirmații de genul: „Dacă vrei să ai o mașină

cum fără a o face cunoscută Eram încă plin de dorința de a avea propriul meu spațiu, după ce stăteam tot timpul în aceeași cameră cu ceilalți, împărțind totul. Așa încît atunci cînd Yoko era îmbrăcată în aceeași culoare ca mine obișnuiam să mă enervez îngrozitor: „Noi nu sîntem Beatles! Noi nu sîntem Sonny and Cher!”.

● **In My Life (In viața mea).** După ce, un timp, a compus cîntece în manieră Everly Brothers sau Buddy Holly, cu texte ne semnificative — cîntece pop lipsite de încărcătură spirituală, Lennon compune acest prim cîntec al său ce

este în mod conștient despre viața sa. Piesa a început ca o călătorie cu autobuzul de la casa sa de pe Menlove Avenue, nr. 250 pînă în oraș, menționînd toate locurile pe care John și le amintea. A consimțit totuși să devină plictisitor. „Astfel că am uitat cu ce începusem și au început să-mi vină versuri despre prieteni și iubite din trecut. Paul m-a ajutat și el la muzică“.

● **Instant Karma.** Acest „karma“ se referă la destinul fiecăruia, la întîmplările ce compun viața, iar „instant“ fixînd pe peliculă un moment instantaneu, o felie de viață. Deoarece prin anii 60 toată lumea vorbea numai despre „karma“, lui John inspirația i-a venit deodată, el modificînd însă teoria curentă: „Mi-am dat seama că, la fel cum se spune că influențează viața trecută sau viitoare, „karma“ este spontană, instantanee. Există cu adevărat o reacție la ce faci în prezent, oamenii trebuind să fie preocupați în legătură cu asta. Sint fascinat de publicitate și reclame ca forme de artă. Imi plac. Astfel că ideea de „karma instantanee“ a fost ca ideea de „instant coffee“, prezentînd ceva cunoscut într-o nouă formă. Mi-a plăcut, pur și simplu“.

● **I Should Have Known Better** (Eu ar fi trebuit să știu mai bine). Lennon 100%.

● **It's Only Love** (E doar iubirea). Chiar dacă e al său, Lennon l-a urît întotdeauna, considerînd versurile „prăpăstioase“ și melodia nereușită.

● **I Want To Hold Your Hand.** Scris de John și Paul în subsolul casei lui Jane Asher.

● **Julia.** Julia era mama lui Lennon, dar el a scris această piesă amestecînd imaginea mamei sale cu aceea a lui Yoko.

● **Lady Madona.** Creația lui Paul, John remarcînd „pianul-bun“, chiar dacă „piesa“ nu a „mers“ niciodată cu adevărat nicăieri. Poate l-am ajutat pe Paul la unele versuri, dar nici de ele nu sint mîndru“.

● **Let It Be.** Alt cîntec binecunoscut, aparținînd în întregime lui Paul, și despre care John se exprimă critic: „Nu are nimic de-a face cu Beatles. Ar fi putut fi Wings. Cred că a fost inspirat de „Bridge Over Troubled Water“, al lui Simon and Garfunkel, Paul dorînd să scrie ceva asemănător“.

● **Like Dreamers Do** (Cum fac visătorii). Piesa ce a figurat pe banda de audiere trimisă casei de discuri Decca și

care a devenit disc „pirat“. Pe această bandă John cînta „To Know Her Is Love Her“ (E de ajuns să o cunoști și te îndrăgostești de ea) și „Hello Little Girl“, iar Paul acest cîntec. Este evident o creație de adolescență a lui McCartney, pe care el a reînviat-o, ajustînd-o pentru a place auditorului de mai tirziu.

● **Little Child** (Copilașul). Foarte interesant este faptul că toate cîntecele foarte bune ale formației Beatles (în fiecare existînd o fărîmă de talent unic), fie cele scrise împreună de Paul și John („She Loves You“, „From Me To You“), fie separat ca „All My Loving“, au fost piese „inspirate“, ce le veneau de aiurea și le erau „predate“ lor. Cele pe care s-au străduit să le scrie, de obicei nu prea au avut succes, sfîrșind ca fețe B pe discuri. Este cazul acestei melodii, pe care cei doi au compus-o într-un efort comun. Piesa a fost incredințată lui Ringo.

● **The Long And Winding Road** (Drum lung și bătut de vînturi). Alt cîntec emoționant, sensibil, al lui Paul, considerat, alături de „Let It Be“, drept „izbucnirea“ sa de inspirație înainte de despărțirea finală a grupului, John vorbește despre „socul a ceea ce se întimpla între el și Yoko“, ceea ce ar fi provocat această „ultimă suflare“ creatoare a lui Paul...

● **Lovely Rita** (Dragălașa Rita). Iarăși Paul, dar de factură pop. John este (a citi oară?) neiertător: „Paul inventa oameni ca Rita ca un romancier. Auzi o groază de emisiuni de tip McCartney la Radio: poveștile alea despre oameni plictisitori, poștași care scriu acasă etc. Nu sint interesat în a serie despre oameni în felul acesta: imi place să scriu despre mine pentru că pe mine mă cunosc. Nu știu nimic despre secretare poștași și cititori de contor“.

● **Love Me Do** (Iubește-mă). Creație de adolescență a lui McCartney (cu o posibilă, dar mică, contribuție muzicală a lui John), care avea acest cîntec pregătit încă din perioada Hamburg, mult înaintea constituirii lor într-un cuplu faimos de autori.

● **Lucy In The Sky With Diamonds** (Lucy în cer cu diamante). Fiul lui John, Julian, a venit într-o zi acasă cu un portret pe care-l pictase unei coplege pe nume Lucy, schițase câteva stele pe cer și l-a numit „Lucy pe cer cu diamante“. Celelalte imagini sint inspirate din „Alice în țara minunilor“. John își amintește: „Era de

asemenea imaginea unei femei care va apărea într-o zi să mă salveze, o „față cu ochi caleidoscop“. S-a dovedit că aceasta a fost Yoko, pe care încă n-o întîlnisem. Astfel că poate ar fi trebuit să fie „Yoko în cer cu diamante...“.

● **Magical Mystery Tour** (Ocolul magic misterios). Cîntec conceput și scris de Paul, ajutat la versuri de John.

● **Maxwell's Silver Hammer** (Ciocanul de argint al lui Maxwell). Alt cîntec al lui Paul, în care acesta a crezut foarte mult, dar pe care John „il urăște“: „Tot ce-mi amintesc este linia melodică, ne-a pus să o repetăm de un milion de ori. A făcut tot ce-a putut pentru a face din el un single: nu a fost niciodată și nici n-ar fi putut fi. Am cheltuit mult mai mult timp și bani cu acest cîntec decît cu oricare altul de pe întregul album“.

● **Mean Mr. Mustard** (Meschinul Domn Mustar). Alt cîntec al lui John pe care acesta îl renegă total peste ani: „Am citit undeva într-un ziar despre acest tip meschin care ascundea bancnote de 5 lire și am scris despre el“. Ocazie de a preciza, din nou contra destructorilor, că n-are nimic de-a face cu a priza cocaină...

● **Michelle.** Piesa lui Paul, inclusiv ideea de a utiliza „stilul francez“. John a sugerat partea mediană, inspirată de Nina Simone: „I love you, I love you...“.

● **Mind Games** (Jocuri mentale). Inițial piesa se numea „Make love, not war“, dar expresia devenise stereotipă, așa încît același mesaj de pace a fost transmis printr-un alt titlu — jocuri, gherile mentale, la fel ca în „Imagine“, să zicem. John declară: „Este o melodie frumoasă, întotdeauna mi-a plăcut cum sună. Cuvintele exprimă același lucru pe care îl spuneam în anii 60 — dragoste și pace, dar fără a folosi aceste cuvinte“.

● **New York City.** Baladă „ziaristică“ a lui Lennon, care declară cu regret că prin New York se poate plimba, iar prin Londra — nu...

● **Nobody Loves You When You're Down And Out** (Nimeni nu te iubește cînd ești la pămînt și învins). Un titlu care spune totul, exprimînd exact perioada cînd John, autorul piesei, a fost despărțit de Yoko. John: „Întotdeauna mi l-am închipuit pe Sinatra cîntînd această melodie — e pe genul lui. Ar fi dat o interpretare perfectă acestui cîntec. Auzi Frank? Ai nevoie de un

cîntec care să nu fie un nimic — iată unul pentru tine. Aranjamentul, totul este făcut parcă pentru tine. Numai să nu-mi ceri mie să-l produc !”.

● **No Reply (Fără răspuns).** Editorul Dick James i-a declarat lui John, autorul piesei, că acesta este un cîntec ce se armonizează singur. Este versiunea lui Lennon la „Silhouettes”, regretatul muzician declarînd : „Aveam imaginea aceea, știți, că merg pe stradă și că-i văd silueta prin fereastră, dar la telefon nu răspunde — deși n-am căutat o fată la telefon în viața mea. Telefoanele nu fac parte din viața unui copil englez, ca mașinile !”.

● **Norwegian Wood (Pădure norvegiană).** Această piesă, 100% Lennon, este primul cîntec pop în care se aude instrumentul indian „sitar”, mînit de George în loc de chitară. John rememorează cu mult umor : „În acest cîntec bănuiesc că am fost extrem de precaut, pentru că nu voiam ca soția mea să știe că mai există într-adevăr ceva în afara căminului nostru. Dar cum eu mereu am avut cite o legătură, încercam în cîntec să fiu sofisticat, scriind într-o asemenea perdea de fum încît n-ai fi putut spune că era ceva real. Nu pot să-mi aduc aminte femeia anume care a fost legată de acest cîntec și nici

nu știu cum naiba am ajuns la „pădure norvegiană”.

● **Nowhere Man (Omul de nicăieri).** „Making all his nowhere plans for nobody...” (Făcîndu-și toate planurile lui de nicăieri pentru nimeni) — alt cîntec frumos semnat Lennon, rezultat a 6 ore de încordare la masa de lucru.

● **Oh ! Darling.** Să-l ascultăm pe John : „Un mare cîntec al lui Paul, pe care el nu l-a cîntat prea bine. Totdeauna am fost de părere că l-aș fi putut cînta mai bine — era mai mult pe stilul meu decît pe al lui. Dar el l-a scris, așa încît, la naiba, el l-a cîntat. Dacă avea un pic de bun simț m-ar fi lăsat pe mine s-o fac”. (Rîde).

● **Oh Yoko.** O melodie care-l exprimă perfect pe John, sensibil și pudic în sentimente, delicat și cald. O piesă extrem de populară la vremea respectivă. John precizează : „Toată lumea a dorit-o ca single, dar eu am fost într-un fel timid și incurcat, poate din cauză că, vedeți, nu prezenta despre mine o imagine în care să apar drept cîntărețul de rock and roll dur, cu limba ascuțită”.

● **Old Dirt Road (Bătrînul drum murdar).** Compus de Lennon împreună cu Harry Nilsson, la „o sticlă de vodcă”.

● **One After 909 (Unu după 909).** Scris de Lennon pe la 17

ani, în perioada „Hello Little Girl” și „scos de la naftalină” pentru a fi editat pe album, probabil din lipsă de material. John : „Cifra 9 mi-a fost mereu prin preajmă. Nu știu de ce. M-am născut la 9 octombrie, am locuit pe Newcastle Road nr. 9, „Revoluția 9”. Din punct de vedere numerologic se pare că sînt numărul 3 sau 6, așa că nu știu de unde vine acest 9”.

● **Paperback Writer (Scriitor de romane ieftine).** Un cîntec de factură rock and roll, cu o excelentă secvență la chitară — un fel de versiune a lui Paul la „Day Tripper”.

● **Penny Lane.** Cîntec al lui Paul, bazat pe numele unei străzi unde a locuit John ! Penny Lane este și un district suburban, ca Times Square sau Columbus Avenue, unde John a locuit cu părinții și bunicul pînă la vîrsta de 4 ani. Tatăl său era marinar, veșnic pe mare. Locuiau într-o casă de tip „vagon”, așa cum citim în istoriile romanțate despre cei 4 ridicăți din clasele de jos sau în „Yellow Submarine”. Muzica este a lui Paul, iar o parte din versuri — ale lui John.

● **Piggies (Purceluși).** Cîntecul lui George. John i-a sugerat doar un vers, referitor la furculițe, cuțite și slănină !

● **Please Please Me (Te rog fă-mi și mie plăcere).** 100%

Lennon, în încercarea sa de a scrie un cîntec în manieră Roy Orbison! John își amintește că l-a conceput într-o zi, în dormitorul din locuința de pe Menlove Avenue — locuința matusii sale. Orbison cînta „Only The Lonely“ (Doar cei singuri) la radio. Un vers dintr-un cîntec al lui Bing Crosby: „Please lend a little ear to my please“ (Te rog apleacă-ți puțin urechea la rugămintile mele) l-a intrigat pe tânărul John, datorită dublului înțeles al cuvîntului „please“.

● **Polythene Pam** (Pam poli-tilenă). Al lui Lennon, rememorînd întocmai o întimplare din viața sa, în insula Jersey, în lăzgul coastelor Franței. Un poet, un beatnik — replică enegleză (din Liverpool) a lui Allen Ginsberg, l-a invitat în apartamentul său, prezentîndu-i o fată ce se îmbrăca în pungi de polietilenă. „E mult de atunci, cîntecul declanșează toate acele amintiri uluitoare“ — mărturisește John.

● **P.S. I Love You** (P.S. : Te iubesc). Cîntecul lui Paul (cu o eventuală mică contribuție Lennon), ce încerca să realizeze o replică muzicală la succesul grupului Shirelles, „Soldier Boy“.

● **Rain** (Ploaia). Altă inovație Beatles : prima bandă derulată invers, pe un disco pop. Compoziția lui John, care a elaborat linia melodică de bază și a realizat un mixaj acasă : „Ca de obicei, cînd veneam acasă ascultam tot ce făcusem în ziua aceea. Am pus banda și... a ieșit în sens invers! Stăteam acolo, prosternat, cu căștile pe urechi, și nu-mi venea să cred. A doua zi, cîntecul era înregistrat în formă finală“.

● **Revolution**. Compoziția lui Lennon.

● **Revolution 9**. Secvența „slow“ a piesei precedente, de pe album, se derula, Lennon a luat partea „fade-out“ (procedeu utilizat acum în disco) și a suprapus, păstrînd ritmul de bază al originalului, cu vreo 20 de „înflorituri“ culese de

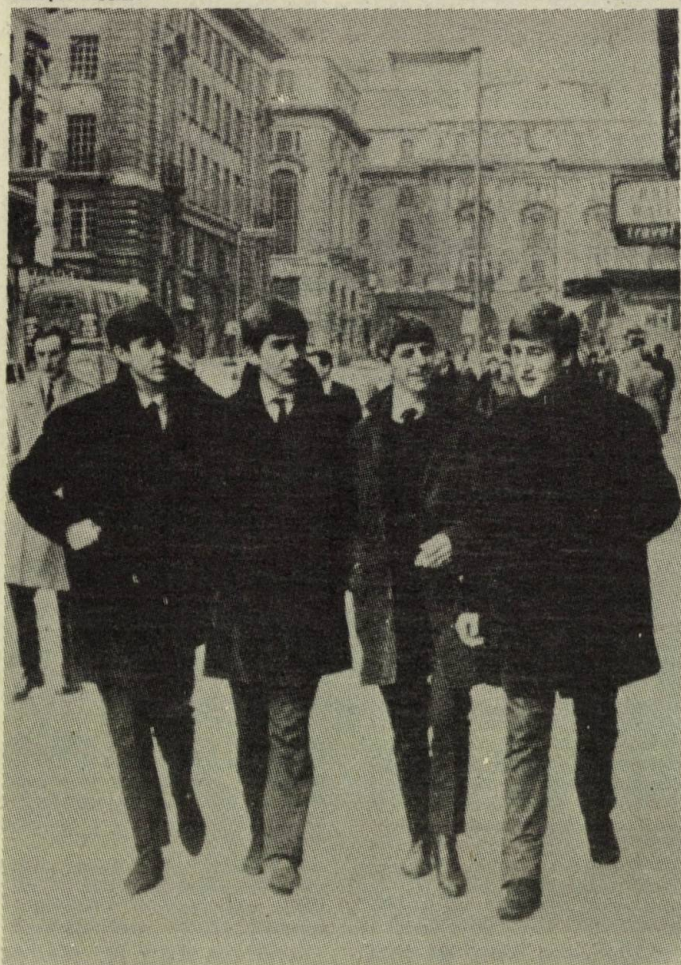
prin arhivele E.M.I. prin tăieturi de diferite dimensiuni din lucrări de muzică clasică. Deci, avangardiști și în domeniul colajelor! A mai fost procurată o bandă de probă pe care un inginer de sunet oarecare anunța „numărul 9, numărul 9“ ; toate sunetele și zgomotele au fost mixate pînă cînd John a obținut un rezultat multumitor. John : „Yoko era acolo și ea lua hotărîri în legătură cu ce să folosim. Într-un fel totul a fost sub influența ei. Am pierdut mai mult timp cu „Revolution 9“ decît cu jumătate din celelalte cîntece pe care le-am scris, pentru că a fost un montaj, de fapt“.

● **Rocky Raccoon** (Ratonul de stîncă). Al lui Paul, cu doar cîteva versuri ale lui John.

● **Run For Your Life** (Fugi după viața ta). Un fel de reclamă publicitară, pe care autorul ei, Lennon, mărturisește că n-a iubit-o niciodată, fiind de fapt o favoare făcută lui George. Versul „I'd rather see you dead, little girl, than to be with another man“ (Mai degrabă te vîd moartă, fetițo, decît să fii cu altul) este dintr-un vechi blues al lui Presley.

● **Scared** (Înspăimîntat). Să-i dăm cuvîntul lui John : „Eram înspăimîntat cînd l-am scris — era întreaga despărțire de Yoko, cu gîndul că am pierdut acel lucru de care știam că am nevoie. Știți, cred că Mick Jagger a luat cîntecul și a scos din el „Miss You“ (Îți duc dorul). Cînd eram în studio, inginerul de sunet mi-a spus: „Va fi un șlagăr dacă-l faci mai ritmat“. Avea dreptate, căci «Miss You» este o versiune ritmată a cîntecului meu. Îmi place înregistrarea lui Mick mai mult și n-am nici un resentiment în legătură cu asta, căci nu contează dacă, din partea sa, a fost conștient sau nu. Muzica este bunul tuturor. Doar editorii își închipuie că oamenii au drept de proprietate asupra ei“.

● **Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band** (Orchestra Clubului inimilor singuratice al sergentului Pepper). Cîntec compus de Paul după o excursie în Statele Unite, el fiind influențat de moda de pe Coasta de vest, a formațiilor cu nume lungi : Beatles sau Crickets făceau loc unor „Fred and his Incredible Shrinking Grateful Airplanes“. John explică : „Paul a încercat să pună ceva între Beatles și public. „Eu“ era adesea scos din exprimare, ca în vermurile de început, cu „Ea te iubeste“ în loc de „Eu te iubesc““.

● **Sexy Sadie** (Sadie cea sexy). Piesă inspirată lui Lennon de Maharishi, fiind scrisă cu bagaje făcute pentru plecarea în India.

● **She Loves You** (Ea te iubeste). Scris de John și Paul împreună, după ideea lui Paul, care în loc de expresia clasică „Eu te iubesc” a hotărât introducerea unei terțe persoane. Acest detaliu, de altfel, îl caracterizează și astăzi pe Mc Cartney, spre deosebire de John, care a fost mereu mai inclinat, așa cum arăta chiar el mai sus, să scrie despre el însuși. Onomatopeea „Woo, woo” a fost împrumutată din piesa „Twist and Shout” a grupului The Isley Brothers. John, cu umorul lui tonic: „Nu știu, de unde am luat „yeah, yeah, yeah”. Imi amintesc că atunci când Elvis a făcut „All Shook Up”, era pentru prima dată că auzeam „uh, huh, oh, yeah” și „yeah, yeah”, toate în același cîntec !.”

● **She Said She Said** (Ea a spus că ea a spus). Cîntec scris de Lennon după o călătorie la Los Angeles, în timpul unei întreruperi a turneului Beatles. Actorul Peter Fonda a venit la John și i-a spus: „Știu cum e să fii mort”. John istorisește mai departe: „El povestea despre o călătorie a lui, dar noi nu aveam chef să-l ascultăm. Soarele strălucea, fetele dansau, totul era frumos și eu nu știam încă cine era tipul ăsta, nu făcuse filmul „Easy Rider”, pe Henry Fonda îl știam vag și Jane Fonda nu devenise un simbol, de nici un fel. Și el tot venea și șoptea. Imi venea să-i spun: „Nu-mi povesti mie despre asta. Nu vreau să știu cum este cînd ești mort”.

● **She's A Woman** (Este o femeie). Piesa lui Paul cu cîteva contribuții la text ale lui John: „Noi am pus expresia „turns me on”, eram atît de emoționați să spunem asta. Era prima folosire a expresiei într-un cîntec. Foarte îndrăzneț.” (Ride).

● **(Just Like) Starting Over** (Exact ca și cum începi din nou). Titlul exprimă exact ceea ce simțea cînd l-a scris, în Bermuda, unde se afla împreună cu fiul său Sean, în timp ce Yoko se ocupa de afaceri. Toate celelalte cîntece ale discului fuseseră terminate, așa încît acesta, precum și „Clenup Time”, au venit ca un fel de amuzament. Regăsim aici sond-ul specific anilor 50, iar explicația ne-o dă chiar John: „Niciodată nu am scris cu adevărat un cîntec care să sune în acest mod, deși a fost perioada mea preferată, muzica cu care m-am identificat

perfect. În zilele formației Beatles asta ar fi fost luată în glumă, se evitau clișeele, dar acum totul se schimbaseră. Aproape că am preluat exact cuvintele „spread our wings and fly” (să ne întindem aripile și să zburăm), căci mă gîndeam că toți or să se întrebe „Ce-o mai fi și asta cu Aripile?”. Nu, n-are nimic de-a face cu Wings !”.

● **Strawberry Fields Forever** (Cîmpuri de căpșuni pentru totdeauna). Sau, mai corect „Strawberry Fields pentru totdeauna” pentru că S.F. este un loc real. După ce nu a mai locuit în Penny Lane, John s-a mutat cu matusa sa, care locuia într-o suburbie, într-un loc frumos cu o grădiniță, într-un cartier unde aveau vecini numai doctori, avocați ș.a.m.d., deci dispărea imaginea maghernițelor sărace proiectată în toate poveștile romanțate despre Beatles. Lîngă această casă era S. Fields, o casă lîngă o școală de corecție pentru băieți, unde John se ducea la petreceri în grădina împreună cu prietenii lui Nigel și Pete, vinzînd sticle de limonadă cu un penny: „Living is easy with eyes closed / Misunderstanding all you see” (Este ușor să trăiești cu ochii închiși. Să interpretezi greșit tot ce vezi). John: „Am fost

întotdeauna, și la grădiniță, un melancolic. Nimeni nu pare să fie atît de melancolic ca mine” — este ceea ce spuneam eu. De aceea, probabil că sînt nebun, ori geniu — vezi versul următor: „I mean it must be high or low”. (Vreau să spun că trebuie să fie tot sau deloc). Era înfricoșător, copil fiind, căci nu exista nimeni cu care să mă compar. Singurul contact pe care l-am avut a fost cînd am citit despre Oscar Wilde, Dylan Thomas, Vincent Van Gogh, în cărțile matusii mele, în care se povestea despre suferințele pe care le încercau din cauza viziunilor lor. Din cauza a ceea ce ei vedeau, erau torturați de societate, pentru că încercau să exprime ceea ce erau ei. Eu am văzut singurătatea”.

● **Taxman** (Perceptorul). Unul din primele cîntece scrise de George, la care John a contribuit cu cuvintele „pennies on your eyes” și alte cîteva versuri.

● **Tell Me Why** (Spune-mi de ce). Scris de Lennon, la „comandă”.

● **There's A Place** (Există un loc). Textul spune lucruri firești, în manieră Lennon, iar muzical este o încercare a lui John în stil „Motown”: „In my mind there's no sorrow”

(În mintea mea nu există părerere de rău). Totul este în mintea fiecăruia dintre noi.

● **Things We Said Today** (Lucruri pe care le-am spus astăzi). Un bun cîntec al lui Paul.

● **Ticket To Ride** (Bilet de cursă). Compoziție Lennon, cu una din primele înregistrări, dacă putem risca apropierea, de tip „heavy-metal”. John, cu umor : „Contribuția lui Paul a fost modul cum Ringo a cîntat la baterie”.

● **Tip Of My Tongue** (Virful limbii mele). Piesă a lui Paul, de care John nu vrea nici să audă.

● **Tomorrow Never Knows** (Miine nu știe niciodată). Expresia din titlu îi aparține lui Ringo, iar piesa — lui Lennon, din perioada, cum se exprimă chiar el, „cartea tibetană a morții : „I-am dat acest titlu de reclamă publicitară, imprumutat de la Ringo, pentru că eram puțin sfios în legătură cu versurile, pentru a mă îndepărta puțin de textele cu adînci semnificații filozofice”.

● **Two Virgins** (Doi puri). „Cînd am întîlnit-o pe Yoko, mă interesa ca artistă. Am fost întotdeauna timid cu ea. Odată, ne-am întîlnit, am mers sus la mîine și am înregistrat benzi. Aveam camera plină de benzi diferite. Ea se înregistra cu tot felul de voci și eu apăsam pe toate butoanele magnetofonului meu, obținînd efecte sonore... Ne cunoșteam deja de 2 ani”. Acesta a fost începutul poveștii de dragoste cu Yoko, istorisit aici de John în „proză” și în cîntec, cu muzică și versuri.

● **Watching The Wheels** (Urmărind roțile). Este un fel de versiune muzicală a „scri-

sorii de dragoste de la John și Yoko”, apărută în „New York Times”. John, indignat : „Lumea spune că sînt leneș, visător, că-mi trăiesc viața ca în somn. Vedetele pop deveniseră indispușe că nu mai făceam discuri. Nu puteam să cred asta, se comportau ca niște soacre. Nu știu cine era, Mick Jagger sau altcineva. Ce-i interesează pe ei dacă eu nu mai fac nici un disc?”.

● **We Can Work It Out** (Putem să găsim o soluție la sta). Prima jumătate este a lui Paul, apoi John intervine în secțiunea de mijloc : „Life is very short and there's no time for fussing and fighting, my friend” (Viața este foarte scurtă și nu este timp să ne agităm și să ne luptăm unul cu altul, prietene).

● **Whatever Gets You Through The Night** (Orice te face să ieși din noapte). Discul considerat de producătorul Jack Douglas drept o noutate în materie, a fost singurul al lui Lennon, după ce a părăsit Beatles, care a ajuns pe locul I în top. Dar John este nedumerit : „Nu a ieșit prea bine cu instrumentiștii, dar cuvintele îmi plac. A fost mai comercial decît, să spunem, „Imagine”, dar după părerea mea acesta ar fi trebuit să fie pe locul I, iar „Whatever...” pe locul 39! Pur și simplu n-are nici un sens. Dar, cine știe?”.

● **Why Don't We Do It In The Road** (De ce nu facem asta în drum). Piesa lui Paul, pe care el a înregistrat-o singur, într-o cameră, cîntînd la pian, baterie, vocal, pentru a realiza exact ceea ce urmărea. John : „Totuși, nu se putea rupe de Beatles. Nu știu ce era, nu pot vorbi în numele lui George, dar eu am fost întotdeauna rănit cînd Paul realiza ceva fără să ne implice și pe noi. E o melodie amuzantă, dar atît”.

● **With A Little Help From My Friends** (Cu puțin ajutor din partea prietenilor mei). Piesa lui Paul, cu puțin ajutor (la versuri) din partea lui John.

● **Within You Without You** (În tine, fără tine). Unul dintre cele mai bune cîntece ale lui George : aranjamentul, sound-ul, textul. Tot John : „George este clar în cîntecul ăsta. Poți auzi cum mintea lui este clară, ca și muzica lui. Este talentul lui innăscut care răzbate în cîntecul ăsta. George este cel cărui muzica indiană îi datorează recunoșterea largă”. Cîntecul acesta e un bun exemplu.

● **Woman (Femeie)** — de pe albumul „Double Fantasy”.

(Dublă fantezie). Dedicat de John lui Yoko și prin ea tuturor femeilor. John : „Istoria relațiilor mele cu femeile este săracă, tipică pentru un anume tip de bărbat, sensibil din cale-afară, nesigur, dar agresiv în încercarea de a acoperi latura feminină. Dar învăț să fac cunoscut faptul că e bine să fii blind”.

● **Woman Is The Nigger Of The World** (Femeia este negrul lumii). Afirmatia plină de forță, din titlu a fost făcută de Yoko Ono, în 1968, într-un interviu. Cîțiva ani mai tîrziu John a transformat-o într-un cîntec pentru eliberarea femeii.

● **World Without Love** (Lumea fără iubire). Veche piesă a lui Paul, de dinainte de Beatles, pe care el a dezgropat-o și a dat-o duetului Peter and Gordon (primul din ei fiind cunoscutul Peter Asher de azi).

● **Ya Ya**. Obligație contractuală a lui Lennon față de Morris Levy, ca rezultat al unei acțiuni în justiție. O umilință pentru John, ajuns în această situație. Julian este la baterie, iar John la pian, cîntînd „Ya Ya”...

● **Yellow Submarine** (Submarinul galben). Compoziția lui Paul, ajutat în domeniul versurilor de John și... Donovan. Melodia a fost dată la iveală în studio, iar ideea și titlul sînt ale lui Paul. Scris pentru Ringo.

● **Yer Blues**. Compus în India.

● **You Know My Name (Look Up My Number)** (Îmi știi numele, caută-mi numărul în cartea de telefon). Piesă neterminată, devenită disc-comic cu Paul. Acesta vorbea la telefon, John a văzut anuarul telefonic pe pian. Paul a spus, ceva de genul : „Știi numele, caută numărul”. John doar a modificat puțin expresia. Urmă să fie un disc în manieră Four Tops. La saxofon cîntă Brian Jones !

● **You Never Give Me Your Money** (Niciodată nu-mi dai mie banii tăi). Alt cîntec neterminat al lui Paul, inclus pe albumul „Abbey Road”.

● **You're Gone Lose That Girl** (O s-o pierzi pe fata aceea). Piesă Lennon.

● **Your Mother Should Know** (Măică-ta ar trebui să știe). Piesă McCartney.

● **You've To Hide Your Love Away** (Trebuie să-ți duci să-ți ascunzi dragostea departe). Compoziție a lui Lennon, în „perioada sa Dylan”.

Octavian Ursulescu

O pasionată cititoare a revistei „Luceafărul” : actrița Ileana Stana Ionescu

Fotografii de Vasile Blendea

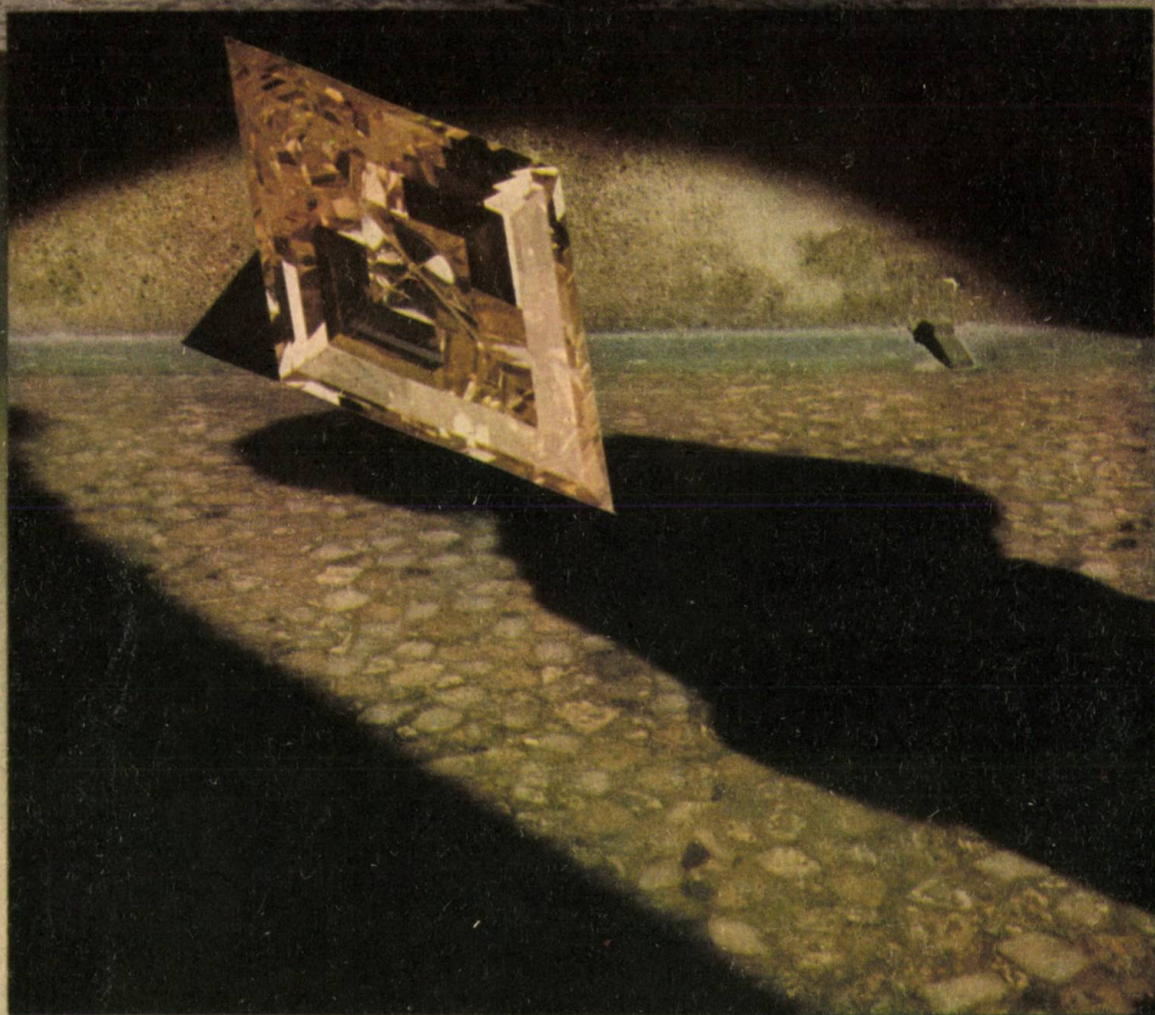
Almanahul „Luceafărul” 1986

Nicolae Dan Frunteață – redactor șef, M. Ungheanu –
redactor responsabil, Mircea Croitoru – secretar de redacție

Coperta :
Decebal Scriba și Dan Stanciu

Tipărit la Combinatul poligrafic
Casa Științei sub comanda
nr. 50 444

CENTENAR REBREANU ● LAUDA ȚĂRANULUI ROMÂN ● MATEIU I. CARAGIALE — 100
 SCRITORI ȘI IPOTEZE ● CARE A FOST NUMELE LUI DECEBAL ?
 ZILE FIERBINȚI ● ROMÂNIA — PĂMÎNT AL SPERANȚEI ● REȚEAUA OMENIEI
 ● UN MARE INFRIINT ● EXISTĂ O ISTORIE A ROMÂNIEI ORIENTALE ?
 SANAȚIA ÎN ACȚIUNE ● MAPAMOND ● E. M. CIORAN : «NOII ZEI»
 HEROINA — ULTIMA STAȚIE ? ● F.C. LIVERPOOL — JUVENTUS TORINO : 33-1 !
 ROBERT REDFORD — O ANTIVEDETA ● UN CHAPLIN DE CULOARE ?
 JURNALUL UNUI CASCADOR ● CAFENEA LITERARĂ MADRILENA
 SFINX ● JAMES GARDY — «CENTRALA DE ALARMĂ» ● S.F. ● DOMINO

Lei 25

ALMANAH LUCEAFĂRUL '86